S7Q4K8

3 സാമൂഹിക സ്ഥാപനങ്ങളെ മനസ്സിലാക്കൽ

UNDERSTANDING SOCIAL INSTITUTIONS

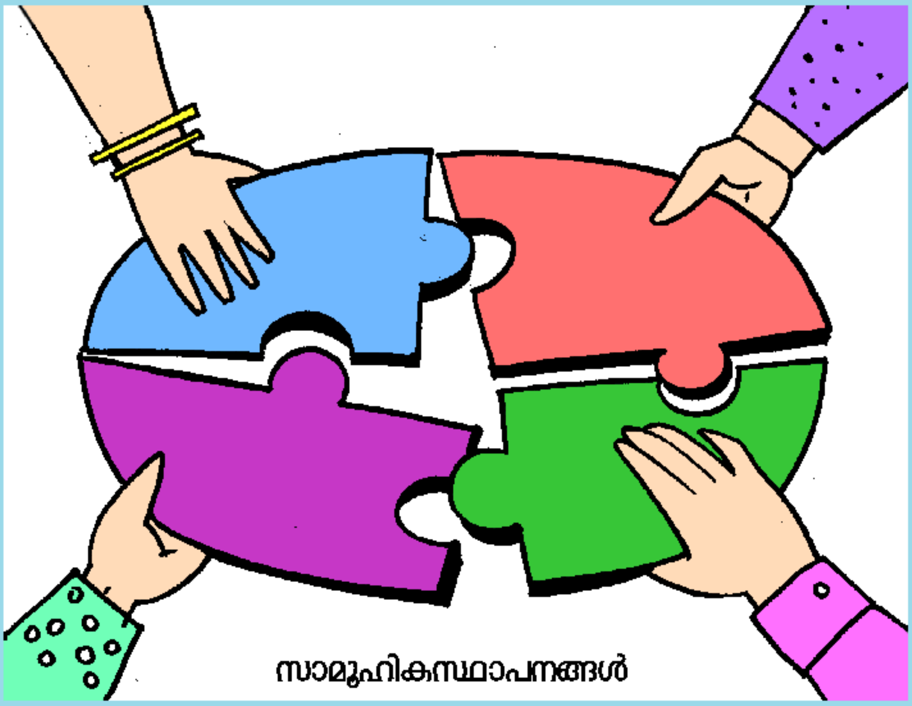

I

ആമുഖം

സമൂഹവും വ്യക്തികളും തമ്മിലുള്ള പരസ്പര പ്രവർത്തനങ്ങളെക്കുറിച്ച് ചർച്ച ചെയ്തുകൊണ്ടാണ് ഈ പാഠപുസ്തകം ആരംഭിച്ചത്. വ്യക്തി എന്ന നിലയ്ക്ക് സ്വയം തിരഞ്ഞെടുക്കുന്നതല്ലെങ്കിലും സമൂഹത്തിൽ ഓരോരുത്തർക്കും ഓരോ സ്ഥാനവും പദവിയുമുണ്ട്. അത് അഭിനേതാക്കൾ സിനിമയിൽ വേഷങ്ങൾ തിരഞ്ഞെടുക്കുന്നതുപോലെയല്ല. നാം അംഗമായിട്ടുള്ള സാമൂഹികസ്ഥാപനങ്ങളാണ് അത് നിശ്ചയിക്കുക. നിയന്ത്രിക്കുന്നതും ശിക്ഷിക്കുന്നതും അംഗീകാരങ്ങൾ നൽകുന്നതുമായ സാമൂഹികസ്ഥാപനങ്ങളുണ്ട്. അവ രാഷ്ട്രത്തെ (State) പ്പോലെയുള്ള സ്ഥൂലസാമൂഹികസ്ഥാപനങ്ങളോ (Macro social institutions) കുടുംബത്തെപ്പോലെയുള്ള സൂക്ഷ്മസാമൂഹികസ്ഥാപനങ്ങളോ (Micro social institutions) ആകാം. ഈ അധ്യായത്തിൽ സാമൂഹികസ്ഥാപനങ്ങളെ പരിചയപ്പെടുന്നതോടൊപ്പം സമൂഹശാസ്ത്രവും നരവംശ

ശാസ്ത്രവും ഇവയെ എങ്ങനെ പഠിക്കുന്നു വെന്നും മനസ്സിലാക്കുന്നു. ഇവിടെ താഴെപ്പറ യുന്ന പ്രധാനപ്പെട്ട സാമൂഹികസ്ഥാപനങ്ങളെ ക്കുറിച്ചുള്ള ആശയങ്ങൾ മനസ്സിലാക്കാം.

1. കുടുംബം, വിവാഹം, ബന്ധുത്വം (Family, Marriage, Kinship)
2. രാഷ്ട്രീയം (Politics)
3. സാമ്പത്തികം (Economics)
4. മതം (Religion)
5. വിദ്യാഭ്യാസം (Education)

വിശാലമായ അർഥത്തിൽ സാമൂ ഹികസ്ഥാപനങ്ങളെന്നാൽ സ്ഥാപിതനിയമ ങ്ങൾക്കനുസരിച്ച്, അല്ലെങ്കിൽ ചട്ടങ്ങൾക്കും ആചാരങ്ങൾക്കുമനുസരിച്ച് പ്രവർത്തിക്കുന്ന വയാണ്. ഇത്തരം ചട്ടങ്ങൾ കണക്കിലെടു ക്കാതെ അവയുടെ സാധാരണവും നിരന്തരവു മായ പ്രവർത്തനങ്ങൾ മനസ്സിലാക്കാൻ കഴി യില്ല. സ്ഥാപനങ്ങൾ വ്യക്തിയുടെമേൽ ചില നിയന്ത്രണങ്ങൾ അനുശാസിക്കുന്നതോടൊപ്പം അവർക്ക് അവസരങ്ങൾ നൽകുകയും ചെയ്യുന്നു.

ഓരോ സ്ഥാപനവും ഓരോ ലക്ഷ്യ ത്തെയാണ് പ്രതിനിധീകരിക്കുന്നത്. തീർച്ച യായും ജനങ്ങൾ കുടുംബത്തെയും മതത്തെ യും രാഷ്ട്രത്തെയും വിദ്യാഭ്യാസത്തെപ്പോലും ഓരോ ലക്ഷ്യമായാണ് കണക്കാക്കുന്നത്.

ഇന്ത്യയിൽ മതം അല്ലെങ്കിൽ രാജ്യം എന്നിവയ്ക്കായി കുടുംബം ത്യാഗം ചെയ്യുന്ന തിന് ഉദാഹരണങ്ങൾ ആലോ ചിക്കുക.

സമൂഹശാസ്ത്രത്തിൽ ആശയപരമായ വ്യത്യസ്തതകളും അഭിപ്രായങ്ങളുമുണ്ട്. സാമൂഹികനിയന്ത്രണം (Social control), ശ്രേണീകരണം (Stratification) എന്നിവയെക്കു റിച്ച് സംഘട്ടനവാദികൾക്കും (Conflict view- ers), നിർവഹണവാദികൾ (Functionalist view- ers) ക്കുമുള്ള അഭിപ്രായങ്ങൾ വ്യത്യസ്തമാ ണെന്ന് നമ്മൾ മനസ്സിലാക്കിയിട്ടുണ്ട്. സാമൂഹി കസ്ഥാപനങ്ങളെക്കുറിച്ചുള്ള നിലപാടുകളും ഇതുപോലെ വ്യത്യസ്തമാണ്.

സമൂഹത്തിന്റെ ആവശ്യങ്ങൾക്കനുസരിച്ച് ഉണ്ടാകുന്ന സാമൂഹികമാനദണ്ഡങ്ങൾ (Social norms), വിശ്വാസങ്ങൾ (Beliefs), മൂല്യങ്ങൾ (Values), പങ്കുബന്ധങ്ങൾ (Role relationship) എന്നിവയുടെ സങ്കീർണമായ കൂട്ടത്തെയാണ് സാമൂഹികസ്ഥാപനങ്ങൾ എന്നു നിർവഹണ വാദികൾ സൂചിപ്പിക്കുന്നത്. സമൂഹത്തിന്റെ ആവശ്യങ്ങൾ പൂർത്തീകരിക്കാൻ സാമൂഹിക സ്ഥാപനങ്ങൾ നിലകൊള്ളുന്നു. സമൂഹത്തിൽ അനൗപചാരികമായ സ്ഥാപനങ്ങളുണ്ട്. കുടുംബം, മതം തുടങ്ങിയവ അനൗപചാരിക സാമൂഹികസ്ഥാപനങ്ങൾക്കും നിയമം, വിദ്യാ ഭ്യാസം (ഔപചാരിക) തുടങ്ങിയവ ഔപചാ രിക സാമൂഹികസ്ഥാപനങ്ങൾക്കും ഉദാഹരണ ങ്ങളാണ്.

സമൂഹത്തിലെ എല്ലാ വ്യക്തികളും തുല്യ രല്ലെന്ന് ഒരു വിഭാഗം സംഘട്ടനവാദികൾ അഭി പ്രായപ്പെടുന്നു. കുടുംബപരമായും മത പരമായും രാഷ്ട്രീയമായും സാമ്പത്തിക മായും നിയമപരമായും വിദ്യാഭ്യാസപരമായും നിലനിൽക്കുന്ന സ്ഥാപനങ്ങളെല്ലാം പ്രവർ ത്തിക്കുന്നത് സമൂഹത്തിലെ പ്രബലവിഭാഗങ്ങ ളുടെ (Dominant Classes) താൽപ്പര്യത്തിനുവേ ണ്ടിയാണ് എന്നു പറയാറുണ്ട്. പ്രബലവി ഭാഗങ്ങൾ രാഷ്ട്രീയവും സാമ്പത്തികവുമായ സ്ഥാനങ്ങളിൽ ആധിപത്യം സ്ഥാപിക്കു ന്നുവെന്നു മാത്രമല്ല, അധികാരവർഗത്തിന്റെ ആശയങ്ങൾ സമൂഹത്തിന്റെ ആശയങ്ങളാ ണെന്ന് ഉറപ്പുവരുത്തുകയും ചെയ്യുന്നു. ഇത് സമൂഹത്തിന്റെ പൊതുതാൽപ്പര്യത്തിൽനിന്നു വിഭിന്നമാണ്.

ഈ അധ്യായത്തിലൂടെ നിങ്ങൾ കടന്നു പോകുമ്പോൾ സാമൂഹികസ്ഥാപനങ്ങൾ

വ്യക്തികളെ നിയന്ത്രിക്കുകയും അവർക്ക് അവസരം നൽകുകയും ചെയ്യുന്നതെങ്ങനെയാണെന്നതിന്റെ ഉദാഹരണങ്ങൾ കണ്ടെത്താൻ ശ്രമിക്കുക. സാമൂഹികസ്ഥാപനങ്ങൾ സമൂഹത്തിലെ വിഭാഗങ്ങളെ പലതരത്തിലാണ് സ്വാധീനിക്കുന്നത്. ഒരു കുടുംബത്തിൽ സ്ത്രീകൾക്കും പുരുഷന്മാർക്കും തുല്യനിയന്ത്രണങ്ങളും തുല്യ അവസരങ്ങളുമാണോ ഉള്ളത്? രാഷ്ട്രീയസ്ഥാപനങ്ങൾ അല്ലെങ്കിൽ നിയമസ്ഥാപനങ്ങൾ സമൂഹത്തിലെ ഉടമസ്ഥാവകാശമില്ലാത്തവരെയും വിശേഷാധികാരമുള്ളവരെയും എങ്ങനെയാണ് സ്വാധീനിക്കുന്നത്?

II

കുടുംബം, വിവാഹം, ബന്ധുത്വം (Family, Marriage and Kinship)

ഒരുപക്ഷേ കുടുംബത്തെപ്പോലെ പ്രത്യക്ഷത്തിൽ സ്വാഭാവികമായി തോന്നുന്ന മറ്റൊരു സ്ഥാപനവും കാണാൻ കഴിയില്ല. കുടുംബത്തെപ്പോലെ സാർവത്രികമായ മറ്റൊരു സാമൂഹികസ്ഥാപനവുമില്ല. വ്യത്യസ്ത സമൂഹങ്ങളിൽ കുടുംബത്തിന് വിവിധ സ്വഭാവസവിശേഷതകളാണെങ്കിലും കുടുംബം, വിവാഹം, ബന്ധുത്വം എന്നിവ വ്യത്യസ്ത സംസ്കാരങ്ങളിൽ എത്രത്തോളം പ്രാധാന്യമേറിയതാണെന്ന് സമൂഹശാസ്ത്രവും നരവംശശാസ്ത്രവും വർഷങ്ങളായി ഫീൽഡ്പഠനം നടത്തിവരുന്നു. ഒരു വ്യക്തിയുടെ സ്വകാര്യമണ്ഡലമായ കുടുംബം സാമ്പത്തികവും രാഷ്ട്രീയവും വിദ്യാഭ്യാസപരവുമായ പൊതുമണ്ഡലങ്ങളുമായി ബന്ധപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. ഈ നിഗമനം വിഭിന്നങ്ങളായ ശാസ്ത്രങ്ങൾ തമ്മിൽ ആശയവിനിമയം നടത്തേണ്ടതിന്റെ ആവശ്യകത വീണ്ടും ചൂണ്ടിക്കാണിക്കുന്നു.

നിർവഹണവാദികളുടെ അഭിപ്രായത്തിൽ, കുടുംബം ചില പ്രധാനപ്പെട്ട അടിസ്ഥാന ആവശ്യങ്ങൾ നിറവേറ്റുകയും സാമൂഹികക്രമം (Social order) നിലനിർത്തുകയും ചെയ്യുന്നു. ആധുനിക വ്യാവസായികസമൂഹം നന്നായി പ്രവർത്തിക്കണമെങ്കിൽ സ്ത്രീകൾ കുടുംബം പരിപാലിക്കുന്നവരും പുരുഷൻ ജീവിതമാർഗം സമ്പാദിക്കുന്നവരുമായിരിക്കണമെന്ന് നിർവഹണവാദികൾ വാദിക്കുന്നു. എന്നാൽ വ്യാവസായിക മാതൃകയിലുള്ള സമ്പദ്‌വ്യവസ്ഥയിൽ കുടുംബങ്ങൾ അണുകുടുംബമാകണമെന്നില്ലെന്നാണ് ഇന്ത്യയിലെ പഠനങ്ങൾ സൂചിപ്പിക്കുന്നത് (Singh1993;83). ഇത് സാമൂഹികാനുഭവങ്ങളുടെ വ്യത്യസ്തതകളിലേക്കു വിരൽ ചൂണ്ടുന്നു.

വ്യാവസായികസമൂഹത്തിലെ ആവശ്യങ്ങൾ നിറവേറ്റുന്നതിന് അണുകുടുംബമാണ് ഏറ്റവും യോജിച്ച സാമൂഹികസ്ഥാപനമെന്നു നിർവഹണവാദികൾ അഭിപ്രായപ്പെടുന്നു. അത്തരം കുടുംബത്തിൽ ഒരു മുതിർന്ന വ്യക്തി പുറത്ത് ജോലിചെയ്യുകയും രണ്ടാമത്തെ മുതിർന്ന വ്യക്തി വീടിനെയും കുട്ടികളെയും പരിപാലിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. പ്രായോഗികമായി ചിന്തിക്കുമ്പോൾ അണുകുടുംബത്തിലെ ഈ പങ്കുകളുടെ സവിശേഷവൽക്കരണം ഭർത്താവ് കുടുംബം പോറ്റുന്ന 'കാരണഭൂതമായ പങ്കും' (Instrumental) ഭാര്യ വീട്ടുകാര്യങ്ങൾ നിർവഹിക്കുന്ന 'വൈകാരിക' (Emotional) പങ്കും ചെയ്യുന്നുവെന്ന വിധത്തിൽ ആയിത്തീരുന്നു (Antony Giddens 2001). ഈ കാഴ്ചപ്പാട് ചോദ്യം ചെയ്യപ്പെടുന്നത് ലിംഗപരമായ അനീതി മാത്രമായതുകൊണ്ടല്ല, സംസ്കാരത്തിലും ചരിത്രത്തിലും നടന്നിട്ടുള്ള അനുഭവസിദ്ധമായ പഠനങ്ങൾ അത് തെറ്റാണെന്നു തെളിയിച്ചതുകൊണ്ടുകൂടിയാണ്. ജോലിയും സാമ്പത്തികവും എന്ന ചർച്ചയിൽ, സമകാലികസമൂഹത്തിൽ വസ്ത്രകയറ്റുമതിപോലുള്ള വ്യവസായങ്ങളിൽ വലിയൊരു വിഭാഗം തൊഴിൽശക്തി സ്ത്രീകളാണെന്നു കാണാൻ കഴിയും. ലിംഗപരമായ വേർതിരിവ് പുരുഷനെ വീടിന്റെ മേധാവിയാക്കുന്നുവെന്നത് ശരിയായിക്കൊള്ളണമെന്നില്ലെന്ന് താഴെ തന്നിരിക്കുന്ന ഉദാഹരണം വിശദമാക്കുന്നു.

സ്ത്രീകൾക്കു നേതൃത്വമുള്ള വീടുകൾ
(Female headed households)

പുരുഷൻ നഗരങ്ങളിലേക്കു ജോലിക്കായി കുടിയേറുമ്പോൾ സ്ത്രീ നിലമുഴുതു മറിക്കാനും കൃഷിചെയ്യാനും നിർബന്ധിത യാകുന്നു. അവൾ കുടുംബത്തിന്റെ ഏക അന്നദാതാവായി മാറുന്നു. ഇത്തരം കുടുംബങ്ങളെയാണ് 'സ്ത്രീകൾക്കു നേതൃത്വമുള്ള വീടുകൾ' എന്നു പറയുന്നത്. വിധവകൾ പലപ്പോഴും കുടുംബഭാരം ഏറ്റെടുക്കേണ്ടിവരും. ഭർത്താവ് പുനർവിവാഹിതനാവുകയും ഭാര്യക്കും കുട്ടികൾക്കും മറ്റുള്ളവർക്കും ചെലവിന് കൊടുക്കാതിരിക്കുകയും ചെയ്യുമ്പോൾ സ്ത്രീക്ക് കുടുംബത്തിന്റെ പരിപാലനം ഏറ്റെടുക്കേണ്ടിവരുന്നു. തെക്കുകിഴക്കൻ മഹാരാഷ്ട്രയിലും വടക്കൻ ആന്ധ്രപ്രദേശിലും 'കോലം' (Kolam) എന്ന ഗോത്രത്തിൽ സ്ത്രീകൾ കുടുംബനേതൃത്വംവഹിക്കുന്ന രീതിയാണുള്ളത്.

കുടുംബരൂപങ്ങളിലെ വ്യതിയാനങ്ങൾ (Variation in family forms)

അണുകുടുംബത്തിൽനിന്ന് കൂട്ടുകുടുംബത്തിലേക്കുള്ള മാറ്റം ഇന്ത്യയിലെ ഒരു പ്രധാന തർക്കവിഷയമാണ്. സമൂഹശാസ്ത്രം സാമാന്യബോധത്തെ ചോദ്യം ചെയ്യുന്നതെങ്ങനെയെന്ന് നാം കണ്ടുകഴിഞ്ഞു. വാസ്തവത്തിൽ അണുകുടുംബങ്ങൾ ഇന്ത്യയിലെ അധസ്ഥിതവർഗങ്ങൾക്കിടയിൽ എല്ലാ കാലഘട്ടത്തിലുമുണ്ടായിരുന്നു.

സ്വാതന്ത്ര്യാനന്തര ഇന്ത്യയിൽ കൂട്ടുകുടുംബങ്ങളുടെ എണ്ണം വർധിച്ചുവെന്ന് സമൂഹശാസ്ത്രജ്ഞനായ എ.എം. ഷാ അഭിപ്രായപ്പെടുന്നു. ഇന്ത്യയിൽ വർധിക്കുന്ന ആയുർദൈർഘ്യമാണിതിന് കാരണമെന്ന് അദ്ദേഹം പറയുന്നു. 1941 – 50 മുതൽ 1981–85 വരെയുള്ള കാലഘട്ടത്തിൽ പുരുഷന്റെ ആയുർദൈർഘ്യം 32.5ൽ നിന്നും 55.4 കൊല്ലമായും സ്ത്രീയുടേത് 31.7ൽ നിന്നും 55.7 കൊല്ലമായും വർധിച്ചു. ഇതിന്റെ ഫലമായി 60 വയസ്സിനുമുകളിലുള്ള വൃദ്ധജനങ്ങളുടെ മൊത്തം ജനസംഖ്യയിലുള്ള അനുപാതം വർധിക്കുകയും ചെയ്തു. ഏതുതരം കുടുംബത്തിലായിരിക്കും പ്രായംചെന്നവർ ജീവിക്കുക എന്നു നാം അന്വേഷിക്കേണ്ടതുണ്ടെന്ന് ഷാ നിരീക്ഷിച്ച സാഹചര്യത്തിലാണ്, അവർ ഭൂരിഭാഗവും താമസിക്കുന്നത് കൂട്ടുകുടുംബത്തിലാണെന്ന അദ്ദേഹത്തിന്റെ

എ. എം. ഷാ

അഭിപ്രായം ഒരു വിശാല സാമാന്യവൽക്കരണമാകുന്നത്. എന്നാൽ കൂട്ടുകുടുംബങ്ങൾ ഇല്ലാതായിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്നുവെന്ന സാമാന്യബോധം അന്ധമായി വിശ്വസിക്കുന്നതിനെതിരെ ജാഗ്രത പുലർത്താൻ ഈ പഠനം നമ്മെ സഹായിക്കുന്നു. കൂടാതെ, ശ്രദ്ധാപൂർവമായ താരതമ്യാനുഭവസിദ്ധപഠനത്തിന്റെ (Comparative and empirical studies) ആവശ്യകതയെക്കുറിച്ചും ഇതു നമ്മെ ജാഗരൂകരാക്കുന്നു.

വ്യത്യസ്തസമൂഹങ്ങളിൽ വ്യത്യസ്ത കുടുംബരൂപങ്ങൾ നിലനിൽക്കുന്നുവെന്ന് പഠനങ്ങൾ സൂചിപ്പിക്കുന്നു. വാസസ്ഥലത്തിന്റെ സ്വഭാവമനുസരിച്ച് കുടുംബങ്ങളെ മാതൃഭവനാധിഷ്ഠിതം (Matrilocal), പിതൃഭവനാധിഷ്ഠിതം (Patrilocal) എന്നിങ്ങനെ രണ്ടായി തിരിക്കാം.

മാതൃഭവനാധിഷ്ഠിത കുടുംബത്തിൽ വരൻ വധുവിന്റെ മാതാപിതാക്കൾക്കൊപ്പം താമസിക്കുന്നു. എന്നാൽ പിതൃഭവനാധിഷ്ഠിത കുടുംബത്തിൽ വധു വരന്റെ മാതാപിതാക്കൾക്കൊപ്പം താമസിക്കുന്നു.

പിതൃമേധാവിത്വ (Patriarchal) കുടുംബങ്ങളിൽ പുരുഷനാണ് അധികാരവും ആധിപത്യവുമുള്ളത്. എന്നാൽ മാതൃമേധാവിത്വ (Matriarchal) കുടുംബങ്ങളിൽ തീരുമാനമെടുക്കുന്നതിൽ ഏറ്റവും വലിയ പങ്കു വഹിക്കുന്നത് സ്ത്രീകളായിരിക്കും. വംശപാരമ്പര്യം മാതാവിലൂടെയുള്ള താവഴി കുടുംബങ്ങൾ ഇപ്പോഴും നിലനിൽക്കുന്നുണ്ട്. പക്ഷേ, മാതൃമേധാവിത്വ കുടുംബങ്ങളുണ്ടെന്ന് അന്തിമമായി നമുക്ക് അവകാശപ്പെടാനാവില്ലതാനും.

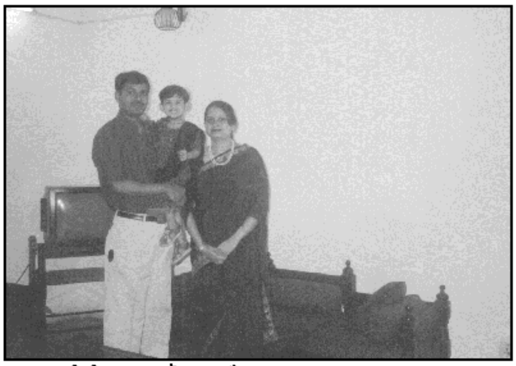

കുടുംബവും വാസസ്ഥലവും വ്യത്യാസപ്പെട്ടിരിക്കുന്നത് ശ്രദ്ധിക്കുക

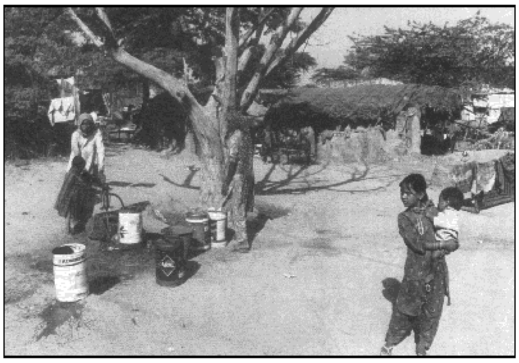

തൊഴിലും വാസസ്ഥലവും

മറ്റു സാമൂഹികമണ്ഡലങ്ങളുമായി കുടുംബങ്ങൾക്കുള്ള ബന്ധവും കുടുംബത്തിലെ മാറ്റങ്ങളും
(Families are linked to other social spheres and families change)

നിത്യജീവിതത്തിൽ നാം കുടുംബത്തെ സാമ്പത്തികവും രാഷ്ട്രീയവുമായ മണ്ഡലങ്ങളിൽനിന്ന് വ്യത്യസ്തവും വേർതിരിഞ്ഞു നിൽക്കുന്ന ഒന്നുമായി കാണുന്നു. എന്നാൽ വീടിന്റെയും കുടുംബത്തിന്റെയും ഘടനയ്ക്കും മാനദണ്ഡങ്ങൾക്കും സമൂഹവുമായി അടുത്ത ബന്ധമുണ്ട്. ജർമൻ ഏകീകരണത്തിന്റെ പരിണതഫലങ്ങൾ ഇതിനുദാഹരണമാണ്. 1990-കളിൽ, അതായത് ഏകീകരണത്തിനുശേഷമുള്ള കാലഘട്ടങ്ങളിൽ വിവാഹങ്ങൾ അതിവേഗം കുറയുകയുണ്ടായി. ഏകീകരണത്തിനുശേഷം കുടുംബങ്ങൾക്കു നൽകപ്പെട്ടിരുന്ന സാമൂഹികസംരക്ഷണങ്ങൾ പിൻവലിച്ചതാണ് ഇതിനു കാരണം. വളർന്നുവന്ന സാമ്പത്തിക അരക്ഷിതാവസ്ഥയോട് വ്യക്തികൾ പ്രതികരിച്ചത് വിവാഹം കഴിക്കാതിരുന്നാണ്. ഇത് ഏകീകരണത്തിന്റെ തികച്ചും അപ്രതീക്ഷിതമായ പരിണത ഫലമാണ്.

ജർമനിയിലെ രാഷ്ട്രീയ-സാമ്പത്തിക രംഗങ്ങളിലെ മാറ്റങ്ങൾ കുടുംബഘടനയെയും മാറ്റി. സ്ഥൂലസാമ്പത്തികപ്രക്രിയകൾ കുടുംബത്തിനും ബന്ധുത്വത്തിനും പരിവർത്തനമുളവാക്കി. എന്നാൽ പരിവർത്തനത്തിന്റെ ദിശ എല്ലാ രാജ്യങ്ങളിലും പ്രദേശങ്ങളിലും ഒരുപോലെ ആയിരിക്കില്ല. എല്ലാറ്റിനുമുപരി മാറ്റമെന്നതുകൊണ്ട് അർഥമാക്കുന്നത് മുമ്പുള്ള രീതികളുടെയും ഘടനയുടെയും പൂർണതകർച്ചയല്ല. മാറ്റങ്ങളും തുടർച്ചയും ഒരുമിച്ചാണ് നിൽക്കുന്നത്.

കുടുംബം എത്രമാത്രം ലിംഗഭേദവൽക്കരിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു? (How gendered is the family?)

ആൺകുട്ടികൾ രക്ഷിതാക്കളെ വയസ്സുകാലത്ത് സംരക്ഷിക്കുമെന്നും പെൺകുട്ടികൾ വിവാഹശേഷം വീടുവിട്ടുപോകുമെന്നുമാണ് പൊതുവിൽ കരുതപ്പെടുന്നത്. ഈ വിശ്വാസം ആൺകുട്ടികളുടെ കാര്യത്തിൽ മാതാപിതാക്കൾ കൂടുതൽ പണം മുടക്കുന്നതിന് കാരണമാകുന്നു. ആൺശിശുക്കളേക്കാൾ അതിജീവന സാധ്യത പെൺശിശുക്കൾക്കാണെന്നത് ജീവശാസ്ത്രപരമായ ഒരു വസ്തുതയാണ്. എന്നിരുന്നാലും ഇന്ത്യയിൽ പെൺശിശുമരണനിരക്ക് ആൺശിശുമരണനിരക്കിനേക്കാൾ താരതമ്യേന കൂടുതലാണ്.

"പെൺകുട്ടികളെ വളർത്തുന്നത് അയൽപക്കത്തുള്ള ചെടികൾക്ക് വെള്ളമൊഴിക്കുന്നതുപോലെയാണ്" എന്ന തെലുങ്ക് പഴമൊഴിക്ക് സമാനമായ പഴഞ്ചൊല്ലുകൾ കണ്ടെത്തുക. ഇത്തരം ജനകീയമായ വാക്കുകൾ സാമൂഹികക്രമങ്ങളിൽ എങ്ങനെ പ്രതിഫലിക്കുന്നുവെന്ന് ചർച്ചചെയ്യുക.

വിവിധ സമൂഹങ്ങളിൽ ജീവിത പങ്കാളികളെ തിരഞ്ഞെടുക്കുന്ന രീതികൾ കണ്ടെത്തുക.

വിവാഹം എന്ന സ്ഥാപനം (The Institution of Marriage)

വിവിധ സമൂഹങ്ങളിൽ വ്യത്യസ്ത രീതികളിലുള്ള വിവാഹങ്ങൾ കാണാൻ കഴിയും. വിവാഹത്തിലെ ചടങ്ങുകൾ ഓരോന്നിലും പലതരത്തിലുള്ള ധർമങ്ങൾ അനുഷ്ഠിക്കുന്നു. വിവാഹത്തിന് വധൂവരന്മാരെ തിരഞ്ഞെടുക്കുന്നവിധം വിവാഹത്തിന്റെ വിസ്മയകരമായ രീതിയെയും ആചാരത്തെയും സൂചിപ്പിക്കുന്നു.

വിവാഹത്തിന്റെ രൂപങ്ങൾ (Forms of Marriage)

വിവാഹത്തിന് പലരൂപങ്ങളുണ്ട്. പങ്കാളികളുടെ എണ്ണം, ആർക്ക് ആരെയൊക്കെ വിവാഹം കഴിക്കാം എന്നീ നിയമങ്ങളുടെ അടിസ്ഥാനത്തിലാണ് വിവാഹങ്ങളെ വേർതിരിക്കുന്നത്. പങ്കാളികളുടെ എണ്ണത്തിന്റെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ വിവാഹത്തെ ഏകവിവാഹം (Monogamy), ബഹുവിവാഹം (Polygamy) എന്നിങ്ങനെ വേർതിരിക്കാം.

ഇന്ത്യയിലെ ലിംഗാനുപാതം (1991 – 2011)

വർഷം	ലിംഗാനുപാതം	വർഷം	ലിംഗാനുപാതം
1901	972	1961	941
1911	964	1971	930
1921	955	1981	934
1931	950	1991	926
1941	945	2001	927
1951	946	2011*	940

*National Census Report

പെൺഭ്രൂണഹത്യ ലിംഗാനുപാതത്തിൽ പെട്ടെന്നുള്ള ഇടിവുണ്ടാക്കി. 1901 ൽ ആയിരത്തിന് 972 എന്ന ലിംഗാനുപാതം 2011-ൽ 940 ആയി കുറഞ്ഞു. കുട്ടികളുടെ ലിംഗാനുപാതത്തിലുള്ള കുറവ് ഭയാനകമാണ്. പഞ്ചാബ്, ഹരിയാന, മഹാരാഷ്ട്ര, പടിഞ്ഞാറൻ ഉത്തർപ്രദേശ് തുടങ്ങിയ ദേശങ്ങളിൽ സ്ഥിതി രൂക്ഷമാണ്. പഞ്ചാബിൽ 1000 ആൺകുട്ടികൾക്ക് 793 പെൺകുട്ടികൾ എന്ന അവസ്ഥയിലേക്ക് കുട്ടികളുടെ ലിംഗാനുപാതം താഴ്ന്നു. പഞ്ചാബിലെയും ഹരിയാനയിലെയും ചില ജില്ലകളിൽ അത് 700-ന് താഴെയായി കുറഞ്ഞു. കേരളത്തിൽ 1000 ആൺകുട്ടികൾക്ക് 964 പെൺകുട്ടികളാണുള്ളത് (സെൻസസ് 2011).

ഏകവിവാഹത്തിൽ ഒരു വ്യക്തിക്ക് ഒരു സമയം ഒരു പങ്കാളി എന്നു പരിമിതപ്പെടുത്തിയിരിക്കുന്നു. ഒരു പുരുഷൻ ഒരു സ്ത്രീയെ അല്ലെങ്കിൽ ഒരു സ്ത്രീ ഒരു പുരുഷനെ മാത്രം വിവാഹം കഴിക്കുന്ന സമ്പ്രദായമാണിത്. ബഹുവിവാഹം അനുവദിച്ചിട്ടുള്ള സമൂഹങ്ങളിൽപ്പോലും ഏകവിവാഹമാണ് വ്യാപകമായി നിലനിൽക്കുന്നത്.

പല സമൂഹങ്ങളിലും വ്യക്തികളുടെ മരണത്തിനുശേഷമോ വിവാഹമോചനത്തിനുശേഷമോ വീണ്ടും വിവാഹം ചെയ്യാൻ അനുവദിക്കാറുണ്ട്. എന്നാൽ ഒരേസമയത്ത് ഒന്നിലധികം പങ്കാളികളെ സ്വീകരിക്കാൻ അവർക്ക് അനുവാദമില്ല. ഇത്തരം ഏകവിവാഹത്തെ അനുക്രമ ഏകവിവാഹം (Serial Monogamy) എന്നു പറയുന്നു. പങ്കാളിയുടെ മരണശേഷം പുനർവിവാഹം ചെയ്യുക എന്നത് പുരുഷന്മാരെ സംബന്ധിച്ചിടത്തോളം സാധാരണമായ മാനദണ്ഡമാണ്. എന്നാൽ ഉന്നതജാതിയിലുള്ള ഹിന്ദുസ്ത്രീകൾക്ക് പുനർവിവാഹത്തിനുള്ള അവകാശം ലഭിക്കുന്നതിനുവേണ്ടി 19-ാം നൂറ്റാണ്ടിലെ പരിഷ്കരണപ്രസ്ഥാനങ്ങൾ ശ്രമിച്ചു. നിങ്ങൾ കുറച്ച് പേർക്ക് മാത്രമെ അറിയാൻ സാധ്യതയുള്ളു, ആധുനിക ഇന്ത്യയിലെ സ്ത്രീകളിലെ പത്തുശതമാനവും 50 വയസ്സിന് മുകളിലുള്ളവരിൽ 55 ശതമാനവും വിധവകളാണ്. (ചെൻ 2000 : 353)

ഒരു വ്യക്തി ഒരേസമയം ഒന്നിലധികം വിവാഹം കഴിക്കുന്ന സമ്പ്രദായത്തെ ബഹുവിവാഹം എന്നു പറയുന്നു. ബഹുഭാര്യത്വം (Polygyny) (ഒരു പുരുഷന് ഒരേസമയം രണ്ടോ അതിലധികമോ ഭാര്യമാർ ഉണ്ടായിരിക്കുന്ന സമ്പ്രദായം), ബഹുഭർതൃത്വം (Polyandry) (ഒരു സ്ത്രീക്ക് ഒരേസമയം രണ്ടോ അതിലധികമോ ഭർത്താക്കന്മാർ ഉണ്ടായിരിക്കുന്ന സമ്പ്രദായം) എന്നിവയുമുണ്ട്. സാധാരണയായി സാമ്പത്തിക പിന്നാക്കാവസ്ഥയുള്ള സമൂഹങ്ങളിൽ ബഹുഭർതൃത്വം കാണുന്നു. ഇത്തരം പിന്നാക്കാവസ്ഥയിൽ ഒരു പുരുഷന് ഭാര്യയെയും കുട്ടികളെയും മതിയായ വിധത്തിൽ സംരക്ഷിക്കാൻ കഴിയുകയില്ല. കൂടാതെ, കടുത്ത ദാരിദ്ര്യം ജനസംഖ്യ നിയന്ത്രിക്കാൻ സമൂഹത്തിനുമേൽ സമ്മർദമുണ്ടാക്കുന്നു.

വിവാഹങ്ങളുടെ ക്രമീകരണ വിഷയം: നിയമങ്ങളും നിർദേശങ്ങളും

(The matter arranging marriages: Rules and prescriptions)

ചില സമൂഹങ്ങളിൽ പങ്കാളിയെ തിരഞ്ഞെടുക്കുന്നത് മാതാപിതാക്കളോ ബന്ധുക്കളോ ആയിരിക്കും. എന്നാൽ മറ്റുചില സമൂഹങ്ങളിൽ വ്യക്തികൾക്ക് അവരുടെ പങ്കാളിയെ തിരഞ്ഞെടുക്കാനുള്ള സ്വാതന്ത്ര്യമുണ്ട്.

സ്വഗണവിവാഹത്തിന്റെയും ബഹിർഗണവിവാഹത്തിന്റെയും ചട്ടങ്ങൾ (Rules of Endogamy and Exogamy)

ഓരോ സമൂഹത്തിലും വിവാഹത്തിന്റെ കാര്യത്തിൽ ചില നിയന്ത്രണങ്ങളും വിലക്കുകളുമുണ്ട്. ചില സമൂഹങ്ങളിൽ ഈ നിയന്ത്രണങ്ങൾ ലളിതമായിരിക്കും. എന്നാൽ മറ്റുചില സമൂഹങ്ങളിൽ വ്യക്തികൾക്ക് വിവാഹം കഴിക്കുകയോ വിവാഹം കഴിക്കാതിരിക്കുകയോ ചെയ്യാനുള്ള അനുവാദമുണ്ട്. പങ്കാളിയെ സ്വീകരിക്കാനുള്ള യോഗ്യത/അയോഗ്യത എന്നിവയെ അടിസ്ഥാനമാക്കി വിവാഹരൂപങ്ങളെ സ്വഗണവിവാഹം, ബഹിർഗണവിവാഹം എന്നു രണ്ടായിത്തിരിക്കാം. ഒരു സാംസ്കാരിക ഗണത്തിൽനിന്നു തന്റെ ജീവിതപങ്കാളിയെ തിരഞ്ഞെടുക്കുന്ന വിവാഹനിയമമാണ് സ്വഗണവിവാഹം. ഉദാഹരണം: ജാതി. സ്വഗണത്തിന് പുറത്തുള്ളവരെ വിവാഹം ചെയ്യുന്നതിനെ ബഹിർഗണവിവാഹം എന്നു പറയുന്നു. കുലം, ജാതി, വംശം, മതം തുടങ്ങിയ ബന്ധുത്വ ഏകകങ്ങളുമായി (Kinship unit) ബന്ധപ്പെട്ടതാണ് സ്വഗണവിവാഹവും ബഹിർഗണവിവാഹവും. വടക്കേ ഇന്ത്യയിലെ ചില ഭാഗങ്ങളിൽ ഗ്രാമ ബഹിർഗണവിവാഹം നടക്കാറുണ്ട്. ഗ്രാമ

ബഹിർഗണവിവാഹങ്ങൾ പെൺകുട്ടികളെ സ്വന്തം ഗൃഹത്തിൽനിന്നു വിദൂരഗ്രാമങ്ങളിലെ കുടുംബങ്ങളിലേക്ക് വിവാഹം ചെയ്തയക്കുന്നുവെന്ന് ഉറപ്പുവരുത്തുന്നു. ഇത് വധുവിന് ഭർത്തൃഗൃഹത്തിലെ സാഹചര്യങ്ങളുമായി സ്വന്തം ബന്ധുജനങ്ങളുടെ ഇടപെടൽ കൂടാതെ പൊരുത്തപ്പെട്ടു ജീവിക്കാനുള്ള അവസരം ഉറപ്പാക്കുന്നു. ഭൂമിശാസ്ത്രപരമായ അകലം പിതൃദായക സമ്പ്രദായത്തിലെ തുല്യമല്ലാത്ത ബന്ധങ്ങൾക്കു കാരണമായി വിവാഹിതരായ പെൺമക്കൾക്ക് മാതാപിതാക്കളെ ഇടയ്ക്കിടയ്ക്ക് വന്നുകാണാനുള്ള സാഹചര്യം ഇല്ലാതാക്കി. ജന്മഗൃഹത്തിൽനിന്നുള്ള വേർപാട് അവർക്ക് തികച്ചും വേദനാജനകമായ സാഹചര്യമുണ്ടാക്കി. ഈ വേർപാടിന്റെ വേദനകൾ പ്രമേയമാക്കി ധാരാളം നാടോടിഗാനങ്ങൾ രചിക്കപ്പെട്ടിട്ടുണ്ട്.

ചിറകടിച്ചകലുന്ന പക്ഷിക്കൂട്ടം കണക്കെ,
പറന്നകലുന്നു ഞങ്ങൾ, പിതാവേ
ഞങ്ങൾതൻ യാത്ര വിദൂരമാണ്
ഏതു ദിശയിലേക്കാണീ യാത്ര
ഒട്ടുമേ അറിവതില്ല
അങ്ങയുടെ കൊട്ടാരക്കെട്ടിനുള്ളിൽ
ഗമിക്കുവാൻ എൻ പല്ലക്കിനില്ലനുമതി
വാതിലുകൾ ഇടുങ്ങിയതല്ലേ പിതാവേ
ഞാനെടുത്തുമാറ്റുകില്ലേ ഈ കല്ലുകൾ
(നിൻ പല്ലക്കിനായ് വഴിയൊരുക്കുവാൻ)
നീ നിന്റെ ഭവനത്തിലേക്ക് ഗമിക്കുക.

**** (Chanana 1993 Ws 26)

ചേതോഹരങ്ങളാം അളകങ്ങൾ
മാടിയൊതുക്കി, യാത്രാമൊഴിയേകുമ്പോൾ
നിന്നെ അകലങ്ങളിലേക്ക്
ആനയിക്കുവാനായ്
സത്വരം നിൻ സുന്ദരപുരുഷനെത്തുമ്പോൾ
ഉച്ചത്തിൽ അലയടിക്കുന്നു ചെണ്ടതൻ മേളം
ഷഹനായ്തൻ മൃദുസ്വരം
ഒഴുകിയൊഴുകിയെത്തുന്നു
കൊണ്ടുപോകുവാനെത്തുന്നു, ഏതോ
അപരിചിത സുതൻ, അകലെനിന്നും...
ഒത്തുചേരാമെൻ തോഴരേ, നമ്മൾതൻ
കളിപ്പാട്ടങ്ങളുമായ്
നമുക്കൊത്തൊരുമിച്ചു കളിക്കാം,
ഇനിയൊരുവട്ടംകൂടി കളിക്കുവാൻ
ഞാനില്ലല്ലോ.
വിടപറയുകയല്ലോ, ഒരപരിചിത
ഭവനത്തിലേക്ക് ഞാനിന്ന്...

(Dube 2001 : 92)

വിവാഹഗാനങ്ങൾ ശേഖരിക്കുക. ഇത് ലിംഗഭേദത്തെ എങ്ങനെ വിശദീകരിക്കുന്നുവെന്നു ചർച്ചചെയ്യുക.

വ്യത്യസ്ത മാധ്യമങ്ങളിൽവരുന്ന വിവാഹപരസ്യങ്ങൾ വിശകലനം ചെയ്ത് സ്വഗണവിവാഹം, പങ്കാളിയെ തിരഞ്ഞെടുക്കൽ, വിവാഹരീതിയിലുള്ള മാറ്റങ്ങൾ എന്നിവ വിശദീകരിക്കുക.

കുടുംബം, ബന്ധുത്വം, വിവാഹം തുടങ്ങിയ അടിസ്ഥാനസങ്കൽപ്പനങ്ങളുടെ നിർവചനം
(Defining some basic concepts, particularly those of family, kinship and marriage)

നേരിട്ടു രക്തബന്ധമുള്ള വ്യക്തികളുടെ ഗണത്തെ കുടുംബം എന്നു പറയുന്നു. കുട്ടികളെ സംരക്ഷിക്കാനുള്ള ചുമതല കുടുംബ

ത്തിലെ മുതിർന്ന അംഗങ്ങൾ ഏറ്റെടുത്തിരിക്കുന്നു. വിവാഹം വഴിയോ രക്തബന്ധം വഴിയോ വ്യക്തികൾ തമ്മിൽ സ്ഥാപിച്ചെടുക്കുന്ന ബന്ധത്തെയാണ് 'ബന്ധുത്വം' (Kinship) എന്നു പറയുന്നത് (ഉദാഹരണം: അമ്മ, അച്ഛൻ, മക്കൾ, സഹോദരങ്ങൾ മുതലായവർ). പ്രായപൂർത്തിയായ രണ്ടു വ്യക്തികൾ തമ്മിൽ സാമൂഹിക അംഗീകാരത്തോടെയുള്ള ലൈംഗികപരമായ ഒത്തുചേരലിനെ വിവാഹമെന്ന് നിർവചിക്കാം. രണ്ടുപേർ വിവാഹിതരാകുമ്പോൾ അവർ പരസ്പരം ബന്ധുക്കളാകുന്നു. വിവാഹം എന്ന കെട്ടുപാട് വിപുലമായ രീതിയിൽ ജനങ്ങളെ യോജിപ്പിക്കും. മാതാപിതാക്കൾ, സഹോദരന്മാർ, സഹോദരികൾ, രക്തബന്ധമുള്ള മറ്റു ബന്ധുക്കൾ എന്നിവർ വിവാഹത്തിലൂടെ പങ്കാളികളുടെ ബന്ധുക്കളായിത്തീരുന്നു. ജനിച്ച കുടുംബത്തെ 'ജന്മകുടുംബം (Family of Orientation) എന്നും വിവാഹം ചെയ്തയക്കുന്ന കുടുംബത്തെ 'പുനരുൽപ്പാദനകുടുംബം' (Family of Procreation) എന്നും പറയുന്നു. രക്തബന്ധം വഴിയുള്ള ബന്ധുക്കളെ സഗോത്രബന്ധുത്വമെന്നും (Consanguineous kinship) വിവാഹം വഴിയുണ്ടാകുന്നതിനെ വൈവാഹിക ബന്ധുത്വമെന്നും (Affinal kinship) പറയുന്നു. അടുത്ത ഭാഗത്തിൽ കുടുംബവും സാമ്പത്തിക ജീവിതവും എങ്ങനെ പരസ്പരം ബന്ധപ്പെട്ടിരിക്കുന്നുവെന്നു മനസ്സിലാക്കാം.

III
തൊഴിലും സാമ്പത്തികജീവിതവും (Work and Economic Life)

തൊഴിൽ എന്നാലെന്ത്? (What is Work?)

വലുതാകുമ്പോൾ ഏതുതരം തൊഴിലാണ് ചെയ്യുക എന്നതിനെക്കുറിച്ച് കുട്ടികളെന്ന നിലയ്ക്ക് നാം സങ്കൽപ്പിക്കാറുണ്ട്. 'വേതനം പറ്റുന്ന ജോലിയാണ്' ഇവിടെ തൊഴിൽ എന്ന് വ്യക്തമാക്കുന്നത്. ഇതാണ് ആധുനിക തൊഴിൽസങ്കൽപ്പം.

വാസ്തവത്തിൽ ഇതൊരു ലളിതമായ കാഴ്ചപ്പാടാണ്. പലതരത്തിലുള്ള ജോലികളും വേതനം പറ്റുന്ന തൊഴിലുകളായി കണക്കാക്കപ്പെടുന്നില്ല. ഉദാഹരണത്തിന്, അനൗപചാരിക സമ്പദ്‌വ്യവസ്ഥയിലെ ഭൂരിഭാഗം തൊഴിലുകളും ഔദ്യോഗിക തൊഴിലിന്റെ കണക്കെടുപ്പിൽ വരുന്നവയല്ല. അനൗപചാരിക സമ്പദ്‌വ്യവസ്ഥ (informal economy) എന്ന് സൂചിപ്പിക്കുന്നത് വ്യവസ്ഥാപിത തൊഴിൽമേഖലയ്ക്ക് പുറത്തുള്ള ഇടപാടുകളെയാണ്. സേവനങ്ങൾക്കുവേണ്ടിയുള്ള പണകൈമാറ്റം, സാധനങ്ങളുടെയും സേവനങ്ങളുടെയും നേരിട്ടുള്ള കൈമാറ്റം എന്നിവ ഇതിൽ ഉൾപ്പെടുന്നു.

മനുഷ്യന്റെ പ്രവർത്തനങ്ങൾ വേതനം പറ്റുന്നതോ അല്ലാത്തതോ എന്ന വേർതിരിവില്ലാതെ മാനസികവും ശാരീരികവുമായ പ്രയത്നത്തിലൂടെ തന്റെ ആവശ്യങ്ങൾ നിറവേറ്റുന്നതിനുവേണ്ടി സാധനങ്ങളും സേവന

ടിനിയുടെ മുത്തശ്ശി ജീവിതത്തിന്റെ ഏതെങ്കിലും ഒരു ഘട്ടത്തിൽ ചെയ്യാൻ ആഗ്രഹിക്കാത്ത തൊഴിലുകളില്ല. സ്വന്തം കാര്യങ്ങൾ ചെയ്യാൻ പ്രായമായപ്പോൾ അവർ രണ്ടു നേരത്തെ ഭക്ഷണത്തിനും വസ്ത്രത്തിനുമായി മറ്റുള്ളവരുടെ വീടുകളിൽ "ചില്ലറപ്പണികൾ" ചെയ്യാൻ തുടങ്ങി. മറ്റു കുട്ടികൾക്കൊപ്പം ചിരിച്ചുകളിക്കേണ്ട പ്രായത്തിൽ ഇത്തരം തൊഴിലിൽ ഏർപ്പെട്ടവർക്കു മാത്രമേ ചില്ലറപ്പണിയുടെ ആശയം കൃത്യമായി മനസ്സിലാക്കാൻ സാധിക്കുകയുള്ളൂ. കിലുക്ക് ഉപയോഗിച്ച് കുട്ടികളെ കളിപ്പിക്കുന്നതും മുതലാളിയുടെ തല തടവുന്നതുമായ താൽപ്പര്യരഹിത തൊഴിലുകൾ ഈ വിഭാഗത്തിൽപ്പെടുന്നു. (chungal 2002 : 125)

നിങ്ങളുടെ ചുറ്റുപാടിൽനിന്നോ, സാഹിത്യത്തിൽനിന്നോ, സിനിമയിൽനിന്നോ ഇതുപോലുള്ള തൊഴിലുകൾക്ക് ഉദാഹരണം കണ്ടെത്തി ചർച്ചചെയ്യുക.

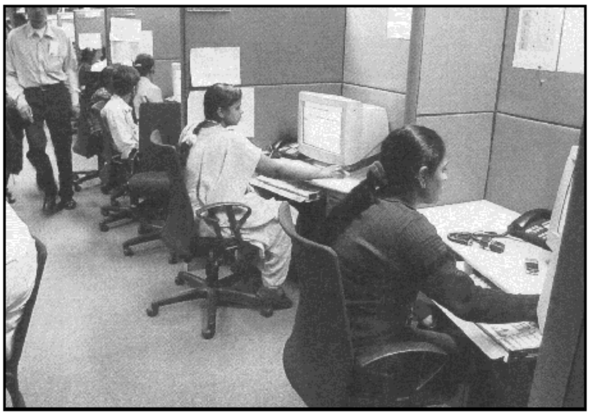

തൊഴിൽ രൂപങ്ങൾ

ങ്ങളും ഉൽപ്പാദിപ്പിക്കുന്നതിനെ തൊഴിൽ എന്ന് നിർവചിക്കാം.

ആധുനിക തൊഴിൽരൂപങ്ങളും തൊഴിൽവിഭജനവും (Modern Forms of Work & Division of Labour)

പരമ്പരാഗത സമൂഹങ്ങളിലെ ജനങ്ങളുടെ പ്രധാനതൊഴിൽ കൃഷിയും കാലിവളർത്തലുമായിരുന്നു. എന്നാൽ വ്യാവസായികമായി വികസിച്ച സമൂഹത്തിൽ ജനസംഖ്യയുടെ ഒരുചെറിയ വിഭാഗം മാത്രമാണ് കൃഷിയിലേർപ്പെട്ടിരുന്നത്. ക്രമേണ കൃഷിയും വ്യവസായവൽക്കരിക്കപ്പെട്ടു. കൃഷിയിൽ മനുഷ്യകരങ്ങളേക്കാൾ കൂടുതൽ യന്ത്രങ്ങൾ ഉപയോഗിക്കാൻ തുടങ്ങി. ഇന്ത്യയെപ്പോലുള്ള ഒരു രാജ്യത്ത് ജനസംഖ്യയുടെ നല്ലൊരു പങ്കും ഗ്രാമീണരും കൃഷിക്കാരും, അല്ലെങ്കിൽ ഗ്രാമപശ്ചാത്തലത്തിലുള്ള തൊഴിലുകൾ ചെയ്യുന്നവരുമാണ്. ഇന്ത്യയിൽ മറ്റുചില പ്രവണതകൾകൂടിയുണ്ട്. ഉദാഹരണമായി സേവനമേഖലയുടെ വികസനം.

ഗ്രാമപശ്ചാത്തലത്തിലുള്ള തൊഴിലുകളുടെ പട്ടിക തയാറാക്കുക.

ആധുനികസമൂഹത്തിന്റെ സാമ്പത്തിക വ്യവസ്ഥയുടെ ഏറ്റവും പ്രധാനപ്പെട്ട സവിശേഷതയാണ് സങ്കീർണമായ തൊഴിൽവിഭജനം (Division of labour). ജനങ്ങളുടെ സവിശേഷവൽക്കരണത്തിന്റെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ ഒരു പ്രവർത്തനം ചെറുതൊഴിലുകളായി വേർതിരിക്കുന്നു.

പരമ്പരാഗതസമൂഹത്തിൽ കാർഷികേതര തൊഴിലുകൾ ചെയ്യുന്നതിന് തൊഴിലാളികൾക്ക് വൈദഗ്ധ്യം ആവശ്യമായിരുന്നു. തൊഴിലാളികൾ ഈ വൈദഗ്ധ്യം നീണ്ട പരിശീലനത്തിലൂടെ നേടിയെടുത്തതാണ്. തൊഴിലാളി ഉൽപ്പാദനപ്രക്രിയയുടെ (Process of production) ആദ്യംമുതൽ അവസാനം വരെ പങ്കാളിയായിരിക്കും.

സമീപകാലത്തായി ഇന്ത്യൻ സേവനമേഖലയിൽ മാറ്റങ്ങൾ വന്നിട്ടുണ്ടോ? ഏതെല്ലാം മേഖലകളാണവ?

ആധുനികസമൂഹം തൊഴിലിന്റെ സ്ഥാനമാറ്റത്തിനും സാക്ഷ്യംവഹിച്ചു. വ്യവസായവൽക്കരണത്തിനു മുമ്പ് മിക്ക തൊഴിലുകളും കുടുംബാംഗങ്ങൾ ഒരുമിച്ച് വീട്ടിനകത്തുനിന്ന് ചെയ്തിരുന്നു. വ്യവസായവൽക്കരണത്തോടെ കൽക്കരിയിലും വൈദ്യുതിയിലും പ്രവർത്തിക്കുന്ന യന്ത്രസാങ്കേതികവിദ്യ, തൊഴിലിന്റെയും വീടിന്റെയും വേർപെടുത്തലിലേക്കു നയിച്ചു. മുതലാളികളുടെ ഉടമസ്ഥതയിലുള്ള ഫാക്ടറികൾ വ്യാവസായികപുരോഗതിയുടെ പ്രധാന കേന്ദ്രമായി മാറി.

ജോലി ചെയ്തുകൊണ്ടിരിക്കുന്ന മുഖ്യ നെയ്ത്തുകാരനെ കണ്ടിട്ടുണ്ടോ? ഒരു ഷാൾ നിർമിക്കാൻ എത്ര സമയമെടുക്കുമെന്നു കണ്ടെത്തുക.

ഫാക്ടറികളിൽ തൊഴിലന്വേഷിച്ച് വരുന്നവർക്ക് സവിശേഷജോലിക്ക് പരിശീലനം നൽകി തൊഴിൽ നൽകുകയും അവർക്ക് കൂലി നൽകുകയും ചെയ്യുന്നു. തൊഴിലാളികളിലെ അച്ചടക്കം വർധിപ്പിക്കാനും ഉൽപ്പാദനക്ഷമത വർധിപ്പിക്കാനും തൊഴിലിന് മേൽനോട്ടം വഹിക്കാനും മാനേജരുണ്ട്.

ആധുനികസമൂഹങ്ങളുടെ മറ്റൊരു പ്രധാനപ്പെട്ട സവിശേഷതയാണ് സാമ്പത്തിക പരസ്പരാശ്രയത്വത്തിന്റെ വ്യാപനം. നമ്മുടെ ജീവിതം നിലനിർത്തുന്ന ഉൽപ്പന്നങ്ങളും സേവനങ്ങളും ലഭിക്കുന്നതിനുവേണ്ടി, ലോകം മുഴുവൻ വ്യാപിച്ചുകിടക്കുന്ന ധാരാളം തൊഴിലാളികളെ നമുക്ക് ആശ്രയിക്കേണ്ടതുണ്ട്. ആധുനികസമൂഹത്തിലെ ഭൂരിഭാഗം ജനങ്ങളും അവർ കഴിക്കുന്ന ഭക്ഷണമോ താമസിക്കുന്ന വീടോ ഉപയോഗിക്കുന്ന ദൈനംദിന വസ്തുക്കളോ സ്വയം ഉൽപ്പാദിപ്പിക്കുന്നില്ല. അവർ ഇതിനെല്ലാം മറ്റുള്ളവരെ ആശ്രയിക്കുന്നു.

നിങ്ങളുടെ ഭക്ഷണപദാർഥങ്ങളുടെയും വീട് നിർമിക്കാനുപയോഗിച്ച വസ്തുക്കളുടെയും ധരിക്കുന്ന വസ്ത്രങ്ങളുടെയും പട്ടിക തയാറാക്കുക. ഇത്തരം വസ്തുക്കൾ ആര്, എങ്ങനെ, എവിടെ ഉണ്ടാക്കുന്നു വെന്ന് വിശദീകരിക്കുക.

തൊഴിലിന്റെ രൂപാന്തരീകരണം (Transformation of Work)

സമയബന്ധിതവും സംഘടിതവും നിരീക്ഷണവിധേയവുമായി വ്യാവസായിക പ്രക്രിയകൾ ലളിതവൽക്കരിക്കപ്പെട്ടു. വൻതോതിലുള്ള ഉൽപ്പാദനത്തിന് വൻ വിപണികൾ ആവശ്യമായിത്തീർന്നു. യന്ത്രങ്ങളുടെയും തൊഴിലാളികളുടെയും ചലനാത്മക കൂട്ടിച്ചേർക്കൽ വ്യൂഹം (Moving Assembly line) രൂപപ്പെടുത്തിയത് ഒരു പ്രധാനപ്പെട്ട കണ്ടുപിടിത്തമായിരുന്നു. ആധുനിക വ്യാവസായിക ഉൽപ്പാദനത്തിന് വിലപിടിപ്പുള്ള യന്ത്രോപകരണങ്ങളും, തൊഴിലാളികളെ തുടർച്ചയായി നിരീക്ഷിക്കുന്ന ഒരു സംവിധാനവും ആവശ്യമായിവന്നു.

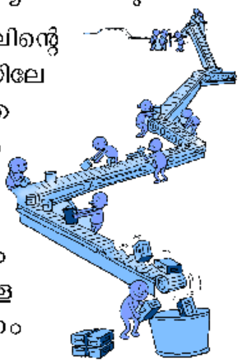

ഉൽപ്പാദനം, തൊഴിലിന്റെ വികേന്ദ്രീകരണം എന്നിവയിലേക്കുള്ള മാറ്റത്തിന് കഴിഞ്ഞ ദശകങ്ങൾ സാക്ഷ്യം വഹിച്ചു. ആഗോളവൽക്കരണത്തിന്റെ ഈ കാലഘട്ടത്തിൽ, സ്ഥാപനങ്ങളും രാജ്യങ്ങളും തമ്മിൽ വളരുന്ന മത്സരം കാരണം

മാറുന്ന വിപണിസാഹചര്യങ്ങൾക്കനുസരിച്ച് ഉൽപ്പാദന സംഘാടനത്തിൽ ക്രമീകരണം വരുത്തേണ്ടിവന്നു. എങ്ങനെയാണ് പുതിയ വ്യവസ്ഥ പ്രവർത്തിക്കുന്നതെന്നും തൊഴിലാളികൾക്ക് അത് എന്തു സ്വാധീനം വരുത്തിയിട്ടുണ്ടെന്നും മനസ്സിലാക്കുന്നതിന് ബാംഗ്ലൂരിലെ വസ്ത്രനിർമാണവ്യവസായങ്ങളെക്കുറിച്ചുള്ള പഠനത്തിലെ ഭാഗം വായിച്ചുനോക്കാം.

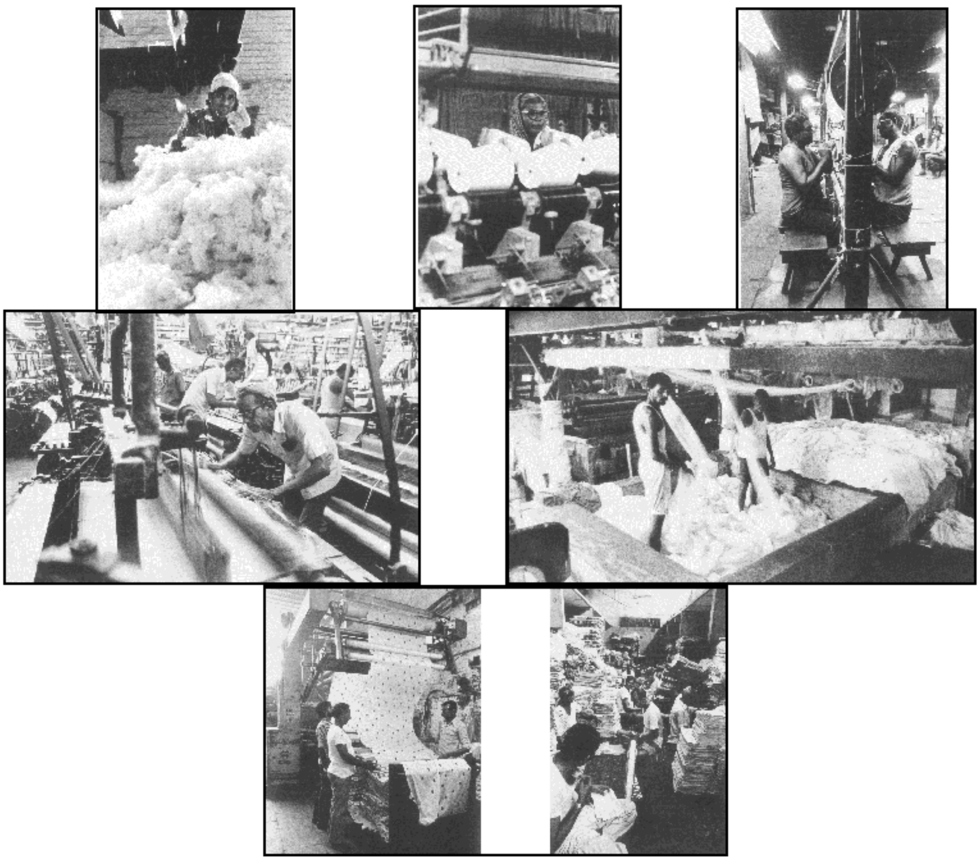

വ്യവസായം തീർച്ചയായും ദീർഘമായ ഒരു ശൃംഖലയുടെ ഭാഗമാണ്. ഉൽപ്പാദകരുടെ സ്വാതന്ത്ര്യം അങ്ങേയറ്റം നിയന്ത്രിതമാണ്. രൂപകൽപ്പന മുതൽ ഉപഭോക്താവിന്റെ കൈയിൽ എത്തുന്നതുവരെ നൂറുകണക്കിന് പ്രവർത്തനങ്ങളിലൂടെ ഉൽപ്പന്നം കടന്നുപോകുന്നു. ഈ ശൃംഖലയിൽ ഉൽപ്പാദകർ ഉൾപ്പെടുന്നത് 15 പ്രവർത്തനങ്ങളിൽ മാത്രമാണ്. ഏതെങ്കിലും തരത്തിലുള്ള വേതനവർധനവിനുള്ള പ്രക്ഷോഭമുണ്ടായാൽ ഉൽപ്പാദകർ അവരുടെ വ്യവസായ യൂണിറ്റ് തൊഴിലാളിസംഘടനകൾക്ക് എത്തിപ്പെടാൻ പറ്റാത്ത മറ്റു സ്ഥലങ്ങളിലേക്കു മാറ്റിസ്ഥാപിക്കും. നിലവിലുള്ള മിനിമം വേതനം നൽകുക, അല്ലെങ്കിൽ വേതനം ഗണ്യമായി ഉയർത്തുക തുടങ്ങിയ പ്രശ്നങ്ങളുണ്ടാകാം. ഇവിടെ ഏറ്റവും പ്രധാനം, ഉയർന്ന വേതനഘടന നടപ്പിലാക്കാൻ വേണ്ടി സർക്കാരിനുമേലും പ്രാദേശിക ഏജൻസികളുടെമേലും ആവശ്യമായ സമ്മർദ്ദം ചെലുത്തുന്നതിനായി ചില്ലറവിൽപ്പനക്കാരന്റെ പിന്തുണ ആർജിക്കുക എന്നതാണ്. ഒരു അന്തർദേശീയ അഭിപ്രായവേദി രൂപീകരിക്കുക എന്നതാണ് ഇതിന്റെ കാഴ്ചപ്പാട്.
(Roy Choudhury 2005: 22-54)

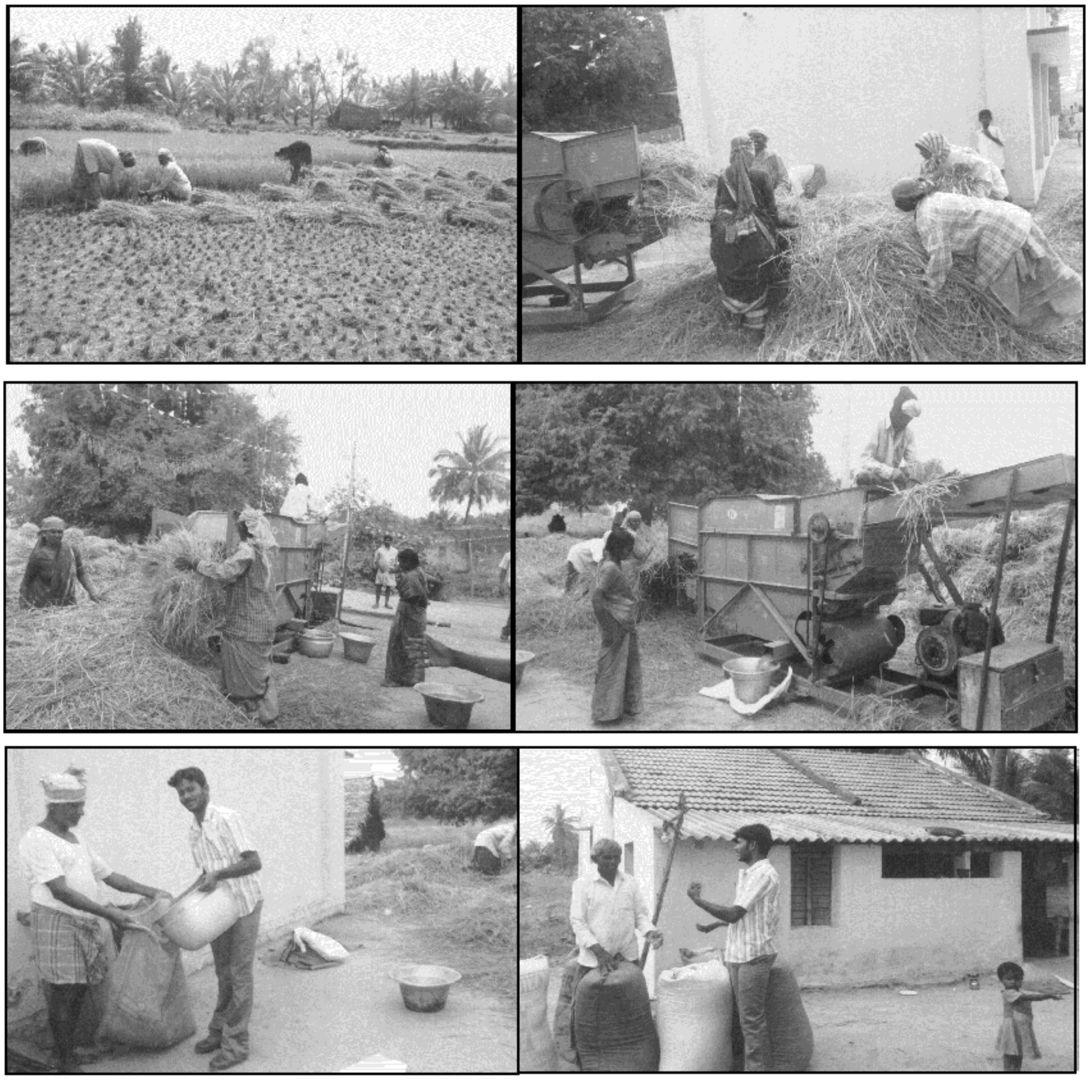

ഗ്രാമത്തിലെ കാർഷികക്കാഴ്ചകൾ

മുകളിൽ കൊടുത്തിട്ടുള്ള റോയ് ചൗധരിയുടെ റിപ്പോർട്ട് ശ്രദ്ധാപൂർവം വായിക്കുക. എങ്ങനെയാണ് പുതിയ ഉൽപ്പാദനസംവിധാനവും രാജ്യത്തിനു പുറത്തുള്ള ഉപഭോക്താക്കളും ഉൽപ്പാദനത്തിന്റെ സാമ്പത്തികതയെയും രാഷ്ട്രീയതയെയും മാറ്റിയതെന്ന് വിശകലനം ചെയ്യുക.

IV
രാഷ്ട്രീയം (Politics)

സമൂഹത്തിലെ അധികാരത്തിന്റെ വിതരണവുമായി ബന്ധപ്പെട്ട സ്ഥാപനമാണ് രാഷ്ട്രീയ സ്ഥാപനങ്ങൾ (Political Institutions). രാഷ്ട്രീയസ്ഥാപനങ്ങളെക്കുറിച്ച് മനസ്സിലാക്കുന്നതിനുള്ള പ്രധാനപ്പെട്ട രണ്ടു സങ്കൽപ്പനങ്ങ

ളാണ് ശക്തിയും (Power) അധികാരവും (Authority). മറ്റുള്ളവർ എതിർക്കുമ്പോൾ പോലും സ്വന്തം ആഗ്രഹം നടപ്പിലാക്കാനുള്ള വ്യക്തിയുടെ, അല്ലെങ്കിൽ സംഘത്തിന്റെ കഴിവിനെ ശക്തി എന്നു പറയുന്നു. ശക്തി കൈയാളുന്നവർ അങ്ങനെ ചെയ്യുന്നത് മറ്റുള്ളവരുടെ മണ്ഡലങ്ങളുമായി ബന്ധപ്പെട്ടാണെന്നതാണ് വസ്തുത. സമൂഹത്തിൽ ചിലർക്ക് ശക്തിയുണ്ട്, മറ്റുള്ളവർക്ക് ശക്തിയില്ല. മറ്റൊരർഥത്തിൽ പറഞ്ഞാൽ ഒരു വ്യക്തിക്കോ സംഘത്തിനോ ഒറ്റപ്പെട്ടിരിക്കുമ്പോൾ ശക്തിയില്ല. മറ്റുള്ളവരുമായി ചേരുമ്പോൾ അവർ ശക്തരാവുന്നു.

കുടുംബത്തിലെ മുതിർന്നവർ വീട്ടുചുമതലകൾ അവരുടെ കുട്ടികളെ ഏൽപ്പിക്കുന്നു. പ്രിൻസിപ്പൽ സ്കൂളിൽ അച്ചടക്കം നടപ്പിലാക്കുന്നു. ഫാക്ടറി മാനേജർ ഉദ്യോഗസ്ഥർക്ക് ജോലി വിതരണം ചെയ്യുന്നു. രാഷ്ട്രീയനേതാക്കൾ അവരുടെ പാർട്ടിയുടെ പരിപാടികൾ നിയന്ത്രിക്കുന്നു. ഉദാഹരണമായി, പ്രിൻസിപ്പലിന് സ്കൂളിൽ അച്ചടക്കം നിലനിർത്താനുള്ള ശക്തിയുണ്ട്. രാഷ്ട്രീയ പാർട്ടിയുടെ അധ്യക്ഷന് പാർട്ടിയിൽനിന്ന് ഒരു അംഗത്തെ പുറത്താക്കാനുള്ള ശക്തിയുണ്ട്. ഈ ഓരോ സാഹചര്യത്തിലും ഒരു വ്യക്തിക്കോ സംഘത്തിനോ അവരുടെ ഇച്ഛയ്ക്ക് മറ്റുള്ളവർ വഴങ്ങുന്നിടത്തോളം കാലം അവർക്ക് ശക്തിയുണ്ടായിരിക്കും. ഈ അർഥത്തിൽ രാഷ്ട്രീയ പ്രവർത്തനങ്ങൾ അല്ലെങ്കിൽ രാഷ്ട്രീയം ശക്തിയുമായി ബന്ധപ്പെട്ടതാണ്.

എന്നാൽ ശക്തി അതിന്റെ ലക്ഷ്യം നേടേണ്ടത് എങ്ങനെയാണ്? ജനങ്ങൾ മറ്റുള്ളവരുടെ ആജ്ഞകൾ എന്തുകൊണ്ട് അനുസരിക്കുന്നു? ഇത്തരം ചോദ്യങ്ങൾക്ക് ഉത്തരം അധികാരം എന്ന സങ്കൽപ്പനത്തിൽ ലഭിക്കും. ശക്തി അധികാരത്തിലൂടെ പ്രയോഗിക്കപ്പെടുന്നു. നിയമാനുസൃതമായ ശക്തിയെ അധികാരം എന്നു പറയുന്നു. അതായത് അത് ശരിയും നീതിയുക്തവുമാണ്. നിയമാനുസൃതമായി നിലകൊള്ളുന്നതിനാൽ അത് സ്ഥാപനവൽകൃതമാണ് (Institutionalised). ജനങ്ങൾ അധികാരത്തെ പൊതുവെ അംഗീകരിക്കുന്നുണ്ടെങ്കിൽ അവരുടെ നിയന്ത്രണം നീതിയുക്തവും നല്ലതുമായതിനാലാണ്. നിയമാനുസൃതമാക്കൽ പ്രക്രിയയെ പലപ്പോഴും പ്രത്യയശാസ്ത്രങ്ങൾ സഹായിക്കാറുണ്ട്.

രാഷ്ട്രരഹിതസമൂഹങ്ങൾ
(Stateless Societies)

സർക്കാർ എന്ന സംവിധാനമില്ലാതെ എങ്ങനെ രാഷ്ട്രരഹിതസമൂഹങ്ങളിൽ ക്രമം നിലനിർത്തിയെന്ന് അറുപതുവർഷത്തോളമായി നരവംശശാസ്ത്രജ്ഞർ നടത്തിവന്ന പഠനത്തിൽനിന്ന് മനസ്സിലാക്കാം. സമൂഹത്തിലെ പ്രതിയോഗികൾക്കിടയിൽ സന്തുലിതാവസ്ഥ സ്ഥാപിക്കപ്പെട്ടിരുന്നത് ബന്ധുത്വം, വിവാഹം, വാസസ്ഥലം തുടങ്ങിയ സഖ്യങ്ങളിലൂടെയാണ്. ശത്രുക്കളെയും മിത്രങ്ങളെയും പങ്കെടുപ്പിച്ചുകൊണ്ടുള്ള ആചാരങ്ങളും അനുഷ്ഠാനങ്ങളും നടത്തപ്പെടുന്നതും ഇതിനു കാരണമാണ്.

നമുക്കറിയുന്നതുപോലെ ആധുനിക രാഷ്ട്രത്തിന് നിയതമായ ഘടനയും ഔപചാരിക നടപടിക്രമങ്ങളുമുണ്ട്. എന്നിരുന്നാലും രാഷ്ട്രരഹിതസമൂഹത്തിന്റെ ചില രീതികൾ ഇന്നും നിലനിൽക്കുന്നില്ലേ?

രാഷ്ട്രരഹിത സമൂഹത്തിൽ ഉണ്ടായിരുന്ന ചില അനൗപചാരികരീതികൾ രാഷ്ട്രസമൂഹത്തിലിപ്പോഴുമുണ്ടോ? ചർച്ചചെയ്യുക.

രാഷ്ട്രം എന്ന സങ്കൽപ്പനം
(Concept of the State)

സർക്കാർ എന്ന രാഷ്ട്രീയസംവിധാനം ഒരു നിശ്ചിതപ്രദേശം ഭരിക്കുകയാണെങ്കിൽ അവിടെ രാഷ്ട്രം നിലനിൽക്കുന്നു. ഗവൺമെന്റിന്റെ അധികാരത്തിന് നിയമവ്യവ

സ്ഥയുടെ പിന്തുണയും അതിന്റെ നയങ്ങൾ നടപ്പിലാക്കുന്നതിന് സൈനികശക്തി ഉപയോഗിക്കാനുള്ള കഴിവും ഉണ്ടായിരിക്കും. നിർവഹണവാദികളുടെ കാഴ്ചപ്പാടിൽ രാഷ്ട്രം സമൂഹത്തിലെ എല്ലാ വിഭാഗങ്ങളുടെയും താൽപ്പര്യങ്ങളെ പ്രതിനിധാനം ചെയ്യുന്നു. സമൂഹത്തിലെ പ്രബലവിഭാഗങ്ങളുടെ താൽപ്പര്യങ്ങളെയാണ് രാഷ്ട്രം സംരക്ഷിക്കുന്നതെന്ന് സംഘട്ടനവാദികൾ പറയുന്നു.

ആധുനികസമൂഹം പാരമ്പര്യസമൂഹത്തിൽനിന്ന് വ്യത്യാസപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. പരമാധികാരം, പൗരത്വം, ദേശീയത എന്നീ സവിശേഷതകളാൽ ആധുനികരാഷ്ട്രം നിർവചിക്കപ്പെടുന്നു. ഒരു നിശ്ചിത ഭൂപ്രദേശത്തിനുമേൽ രാഷ്ട്രം നടത്തുന്ന ചോദ്യം ചെയ്യപ്പെടാത്ത രാഷ്ട്രീയഭരണത്തെയാണ് പരമാധികാരം (Sovereignty) എന്നു പറയുന്നത്.

ആരംഭത്തിൽ പരമാധികാരരാഷ്ട്രങ്ങളിൽ എല്ലാ പൗരർക്കും രാഷ്ട്രീയപങ്കാളിത്തത്തിനുള്ള അവകാശം ഉണ്ടായിരുന്നില്ല. രാജാക്കന്മാരുടെ അധികാരത്തെ നിയന്ത്രിക്കുന്നതിനോ അവരുടെ അധികാരത്തെ പുറന്തള്ളുന്നതിനോ കാരണമായ നിരവധി പ്രക്ഷോഭങ്ങളിലൂടെയാണ് ഇതും നേടിയെടുത്തത്. ഫ്രഞ്ച് വിപ്ലവവും ഇന്ത്യൻ സ്വാതന്ത്ര്യസമരവും അത്തരം മുന്നേറ്റങ്ങൾക്കുള്ള ഉദാഹരണങ്ങളാണ്.

പൗരാവകാശങ്ങൾ, രാഷ്ട്രീയാവകാശങ്ങൾ, സാമൂഹികാവകാശങ്ങൾ എന്നിവ പൗരത്വ അവകാശങ്ങളിൽ ഉൾപ്പെടുന്നു. താമസസ്ഥലം തിരഞ്ഞെടുക്കാനുള്ള അവകാശം, അഭിപ്രായസ്വാതന്ത്ര്യം, മതസ്വാതന്ത്ര്യം, സ്വത്ത് സമ്പാദിക്കാനുള്ള അവകാശം, നിയമത്തിനുമുന്നിൽ തുല്യനീതി എന്നിവ പൗരാവകാശങ്ങളാണ്. തിരഞ്ഞെടുപ്പിൽ പങ്കെടുക്കാനും പൊതുസ്ഥാനങ്ങളിലേക്ക് മത്സരിക്കാനുമുള്ള അവകാശങ്ങൾ രാഷ്ട്രീയാവകാശങ്ങളിൽ ഉൾപ്പെടുന്നു. ഒട്ടുമിക്ക രാജ്യങ്ങളിലും സാർവത്രിക പ്രായപൂർത്തി വോട്ടവകാശം നൽകിയിരുന്നില്ല. ആദ്യകാലങ്ങളിൽ സ്ത്രീകൾക്ക് മാത്രമല്ല, ഒരു നിശ്ചിത അളവിൽ സ്വത്തില്ലാത്ത പുരുഷന്മാർക്കും വോട്ടവകാശം ഉണ്ടായിരുന്നില്ല. സ്ത്രീകൾക്ക് വോട്ടവകാശം ലഭിക്കാൻ വർഷങ്ങളോളം കാത്തുനിൽക്കേണ്ടിവന്നു. സാമൂഹികാവകാശങ്ങളാണ് മൂന്നാമത്തെ പൗരത്വാവകാശം. ഓരോ വ്യക്തിക്കും ഏറ്റവും ചുരുങ്ങിയ നിലവാരത്തിൽ സാമ്പത്തികവും പുരോഗതിയും സുരക്ഷയും അനുഭവിക്കാനുള്ള അവകാശത്തെയാണ് സാമൂഹികാവകാശമായി കണക്കാക്കുന്നത്. ആരോഗ്യപരിപാലനം, തൊഴിലില്ലായ്മവേതനം, മിനിമം കൂലി എന്നിവ അതിലുൾപ്പെടുന്നു. സാമൂഹികാവകാശങ്ങൾ അഥവാ ക്ഷേമ അവകാശങ്ങൾ വിപുലീകരിക്കുന്നത് ക്ഷേമരാഷ്ട്രനിർമാണത്തിലെത്തിക്കുന്നു. രണ്ടാം ലോകയുദ്ധത്തിനുശേഷം പാശ്ചാത്യസമൂഹങ്ങളിൽ ക്ഷേമരാഷ്ട്രങ്ങൾ സ്ഥാപിക്കപ്പെട്ടു. മുൻ സോഷ്യലിസ്റ്റ് രാജ്യങ്ങളിലെ ഭരണകൂടങ്ങൾ ക്ഷേമരാഷ്ട്ര സങ്കൽപ്പനത്തിന് വലിയ പ്രാധാന്യം നൽകി. മിക്ക വികസ്വര രാജ്യങ്ങളിലും ക്ഷേമരാഷ്ട്രസങ്കൽപ്പനം നിലനിന്നിരുന്നില്ല. ഇന്ന് ലോകത്തെല്ലായിടത്തും സാമൂഹികാവകാശങ്ങൾ സാമ്പത്തിക വളർച്ചയെ തടയുന്ന ബാധ്യതയായാണ് കാണുന്നത്.

ഏകരാഷ്ട്രീയ സമുദായത്തിന്റെ ഭാഗമാണെന്ന ബോധം ഉണ്ടാക്കുന്ന ഒരു കൂട്ടം ചിഹ്നങ്ങളെയും വിശ്വാസങ്ങളെയും ദേശീയത എന്ന് നിർവചിക്കാം. ദേശീയത വ്യക്തികളിൽ ഐക്യബോധവും രാജ്യസ്നേഹവും ഉണ്ടാക്കുന്നു. ബ്രിട്ടിഷുകാരനോ ഇന്ത്യക്കാരനോ ഇന്തോനേഷ്യക്കാരനോ അല്ലെങ്കിൽ ഫ്രഞ്ചുകാരനോ ആയതിൽ അവർക്ക് അഭിമാനം തോന്നുന്നു. ഒരു രീതിയിൽ അല്ലെങ്കിൽ മറ്റൊരു രീതിയിലുള്ള സംഘത്തോട് ജനങ്ങൾക്ക് സ്വത്വബോധം ഉണ്ടാകുന്നതിന് ഇത് കാരണമാകുന്നു. സമുദായം, കുടുംബം, വർഗം, മതം എന്നിവ ഇതിനുദാഹരണങ്ങളാണ്. ദേശീയത എന്നത് ആധുനികസമൂഹത്തിന്റെ ആവിർഭാ

വിവിധ രാജ്യങ്ങളിൽ സ്ത്രീകൾക്ക് വോട്ടവകാശം ലഭിച്ചത് എപ്പോഴെന്ന് കണ്ടെത്തുക. സ്ത്രീകൾക്ക് പൊതുസ്ഥലം ലഭിക്കാത്തതും, വോട്ടവകാശം ഇല്ലാത്തതും അപര്യാപ്തമാണെന്ന് നിങ്ങൾ ചിന്തിക്കുന്നുണ്ടോ? പാർലമെന്റിലും മറ്റു സ്ഥലങ്ങളിലുമുള്ള സ്ത്രീകളുടെ പ്രതിനിധ്യക്കുറവ് അവരുടെ അധികാരത്തെക്കുറിച്ച് മനസ്സിലാക്കുന്നതിന് പര്യാപ്തമാണോ? കുടുംബത്തിൽ നിലനിൽക്കുന്ന തൊഴിൽ വിഭജനം സ്ത്രീകളുടെ രാഷ്ട്രീയജീവിതത്തെ സ്വാധീനിക്കുന്നുണ്ടോ? പാർലമെന്റിൽ സ്ത്രീകൾക്ക് 33 ശതമാനം സംവരണം ഉന്നയിക്കുന്നതിന്റെ ആവശ്യമെന്ത്?

വത്തോടെ ഉയർന്നുവന്ന പ്രതിഭാസമാണ്. ആഗോളവിപണിയുടെ ത്വരിതഗതിയിലുള്ള വ്യാപനവും കടുത്ത ദേശീയവികാരങ്ങളും പോരാട്ടങ്ങളും സമകാലികസമൂഹത്തിന്റെ പ്രത്യേകതകളാണ്.

സമൂഹശാസ്ത്രം സർക്കാർ എന്ന ഔപചാരിക സംവിധാനത്തെക്കുറിച്ചുള്ള പഠനം മാത്രമല്ല, അധികാരത്തിന്റെ വിശാലമായ പഠനത്തിലും താൽപ്പര്യം കാണിക്കുന്നു. പാർട്ടികൾക്കിടയിലും വർഗങ്ങൾക്കിടയിലും ജാതികൾക്കിടയിലും, വംശം-ഭാഷ-മതം എന്നിവയെ അടിസ്ഥാനമാക്കിയുള്ള സമുദായങ്ങൾക്കിടയിലുമുള്ള അധികാരവിഭജനത്തിലും സമൂഹശാസ്ത്രത്തിന് താൽപ്പര്യമുണ്ട്. നിയമനിർമാണസഭകൾ, നഗരസമിതികൾ, രാഷ്ട്രീയപ്പാർട്ടികൾ എന്നിങ്ങനെയുള്ള രാഷ്ട്രീയസമാജങ്ങളുടെ പഠനത്തിനുമാത്രമല്ല, വിദ്യാലയങ്ങൾ, ബാങ്കുകൾ, മതസ്ഥാപനങ്ങൾ തുടങ്ങിയ രാഷ്ട്രീയലക്ഷ്യങ്ങൾ ഇല്ലാത്ത സമാജങ്ങളിലും സമൂഹശാസ്ത്രം ശ്രദ്ധിക്കുന്നു. സമൂഹശാസ്ത്രത്തിന്റെ വ്യാപ്തി അന്തർദേശീയപ്രസ്ഥാനങ്ങളുടെ പഠനം മുതൽ ഗ്രാമീണവിഭാഗങ്ങളുടെ പഠനം വരെ വ്യാപിച്ചുകിടക്കുന്നു.

സാമൂഹികനീതി നിഷേധിക്കുന്ന രാഷ്ട്രങ്ങളെക്കുറിച്ച് വിവരങ്ങൾ ശേഖരിക്കുക. എന്തു വിശദീകരണമാണ് അവർ ഇതിനു നൽകിയിരിക്കുന്നത്? ഇക്കാര്യത്തിൽ സാമ്പത്തിക, രാഷ്ട്രീയ, സാമൂഹികതലങ്ങൾ കണ്ടെത്താൻ കഴിയുമോ എന്നു ചർച്ചചെയ്യുക.

ആഗോള പരസ്പരബന്ധങ്ങളുടെ വളർച്ചയിൽ രാഷ്ട്രീയ, സാമ്പത്തിക, വംശീയ, മത, ദേശീയ സംഘടനകൾ എന്നിവയുടെ പങ്കിനെക്കുറിച്ച് ചർച്ച ചെയ്യുക.

V
മതം (Religion)

ഒന്നാമത്തെ അധ്യായത്തിൽ സമൂഹത്തെക്കുറിച്ചുള്ള സമൂഹശാസ്ത്രപരമായ കണ്ടെത്തലും മതത്തിന്റെ സാമൂഹികകാഴ്ചപ്പാടും എങ്ങനെ വ്യത്യാസപ്പെട്ടിരിക്കുന്നുവെന്ന് നാം കണ്ടു. മതത്തിന്റെ സമൂഹശാസ്ത്രപഠനം മതപരവും ദൈവശാസ്ത്രപരവുമായ പഠനങ്ങളിൽനിന്ന് പലവിധത്തിൽ വ്യത്യാസപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. ഒന്നാമതായി അനുഭവസിദ്ധമായ പഠനങ്ങളിലൂടെ മതങ്ങൾ എങ്ങനെ സമൂഹത്തിൽ പ്രവർത്തിക്കുന്നുവെന്നും മതത്തിന് മറ്റു സ്ഥാപനങ്ങളുമായുള്ള ബന്ധമെന്താണെന്നുമാണ് സമൂഹശാസ്ത്രം പഠിക്കുന്നത്. രണ്ടാമതായി, സമൂഹശാസ്ത്രം താരതമ്യപഠനരീതി ഉപയോഗിക്കുന്നു. മൂന്നാമതായി മതവിശ്വാസങ്ങൾ, അനുഷ്ഠാനങ്ങൾ, സ്ഥാപനങ്ങൾ എന്നിവയെ സമൂഹത്തിന്റെയും സംസ്കാരത്തിന്റെയും മറ്റു തലങ്ങളുമായി ബന്ധപ്പെടുത്തി അന്വേഷിക്കുന്നു. മതപരമായ പ്രതിഭാസങ്ങളെക്കുറിച്ച് സമൂഹശാസ്ത്രജ്ഞർ വിധിനിർണയം നടത്താറില്ലെന്നതാണ് അനുഭവസിദ്ധപരമായ പഠനരീതികൊണ്ടർഥമാക്കുന്നത്. എല്ലാ സമൂഹത്തെയും ഒരേതലത്തിൽ കൊണ്ടുവരുന്നതിനാൽ താരതമ്യപഠനം വളരെ പ്രധാനപ്പെട്ടതാകുന്നു. ഇത് പക്ഷപാതമോ മുൻവിധിയോ ഇല്ലാതെ പഠനം

നടത്താൻ സഹായിക്കുന്നു. കുടുംബപരമായ ജീവിതം, സാമ്പത്തികമായ ജീവിതം, രാഷ്ട്രീയജീവിതം എന്നിവയുമായി ബന്ധപ്പെടുത്തിക്കൊണ്ടു മാത്രമേ മതപരമായ ജീവിതത്തെ മനസ്സിലാക്കാൻ കഴിയുകയുള്ളൂവെന്ന് സമൂഹശാസ്ത്രവീക്ഷണം വ്യക്തമാക്കുന്നു.

അറിയപ്പെടുന്ന എല്ലാ സമൂഹങ്ങളിലും മതം നിലനിൽക്കുന്നു. എന്നാൽ വിശ്വാസങ്ങളിലും അനുഷ്ഠാനങ്ങളിലും വ്യത്യസ്ത സംസ്കാരങ്ങളിൽ അവ വ്യത്യാസപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. എല്ലാ മതങ്ങൾക്കും പൊതുവായ ചില സവിശേഷതകളുണ്ട്.

- ആദരവും ഭയഭക്തിയും ഉണർത്തുന്ന ഒരു കൂട്ടം ചിഹ്നങ്ങൾ
- ആചാരങ്ങൾ അല്ലെങ്കിൽ ചടങ്ങുകൾ
- വിശ്വാസികളായ ഒരു കൂട്ടം ആളുകൾ

മതങ്ങളുമായി ബന്ധപ്പെട്ട ആചാരങ്ങൾ വ്യത്യസ്തങ്ങളാണ്. പ്രാർഥന, മന്ത്രോച്ചാരണം, ഗാനാലാപനം, ചിലതരത്തിലുള്ള ഭക്ഷണം, ചിലത് കഴിക്കാതിരിക്കൽ, ചില ദിവസങ്ങളിൽ ഉപവാസമനുഷ്ഠിക്കൽ തുടങ്ങിയവ ആചാരങ്ങളിൽ ഉൾപ്പെടുന്നു. മതചിഹ്നങ്ങളെ ലക്ഷ്യമാക്കിയായതിനാൽ ആചാരങ്ങളും അനുഷ്ഠാനങ്ങളും സാധാരണ ജീവിതത്തിലെ ശീലങ്ങളിൽനിന്നും നടപടികളിൽനിന്നും വ്യത്യസ്തമായിരിക്കും. ദൈവത്തെ ആദരിക്കുന്നതിന് മെഴുകുതിരി കത്തിക്കുന്നത്, മുറിയിൽ വെളിച്ചത്തിനായി മെഴുകുതിരി കത്തിക്കുന്നതിൽനിന്നു തികച്ചും വ്യത്യസ്തമാണ്. മതപരമായ ആചാരങ്ങൾ ഒരു വ്യക്തി പലപ്പോഴും അയാളുടെ/അവളുടെ നിത്യജീവിതത്തിൽ സ്വകാര്യമായി ചെയ്യുന്നു. എന്നാൽ എല്ലാ മതത്തിലും കൂട്ടമായി ചെയ്യുന്ന ആചാരങ്ങളുമുണ്ട്. ദിവസേനയുള്ള ചടങ്ങുകളും അനുഷ്ഠാനങ്ങളും ചില പ്രത്യേക സ്ഥലങ്ങളിലാണ് നടക്കുക. ക്രിസ്ത്യൻ പള്ളികൾ, മുസ്ലിം പള്ളികൾ, അമ്പലങ്ങൾ, ദേവാലയങ്ങൾ എന്നിവയാണ് ഇത്തരം പ്രത്യേക സ്ഥലങ്ങൾ.

മതം ഒരു വിശുദ്ധമണ്ഡല (Sacred) മായിട്ടാണ് പരിഗണിക്കപ്പെടുന്നത്. വിശുദ്ധമണ്ഡലത്തിലേക്കു പ്രവേശിക്കുന്നതിനു മുമ്പ് മതവിശ്വാസികൾ എന്തെല്ലാം ചെയ്യുന്നുവെന്നു നോക്കാം. ചിലർ വസ്ത്രങ്ങൾകൊണ്ട് ശിരസ്സു മൂടുകയോ ചിലർ മൂടാതിരിക്കുകയോ ചെയ്യുന്നു. പാദരക്ഷകൾ അഴിച്ചുവയ്ക്കുന്നു. പ്രത്യേകതരം വസ്ത്രങ്ങൾ ധരിക്കുന്നു. എന്നാൽ ഭയഭക്തിബഹുമാനം, പുണ്യസ്ഥലങ്ങളെയോ സാഹചര്യങ്ങളെയോ അംഗീകരിക്കുന്നതും ബഹുമാനിക്കുന്നതും ഇവരിൽ കാണുന്ന പൊതുവായ സവിശേഷതകളാണ്.

എല്ലാ സമൂഹങ്ങളും വിശുദ്ധമണ്ഡലത്തെ ലൗകികമണ്ഡലത്തിൽനിന്നു വേർതിരിക്കുന്നുവെന്നത് എമിൽ ദുർഖീമിന്റെ ആശയങ്ങളിലൂടെ മതങ്ങളെ പഠിച്ച സമൂഹശാസ്ത്രജ്ഞർ ചൂണ്ടിക്കാണിക്കുന്നു. ഒട്ടുമിക്ക സന്ദർഭത്തിലും വിശുദ്ധവസ്തുക്കൾ ഒരു പ്രകൃത്യതീതശക്തിയെ ഉൾക്കൊള്ളുന്നതായി വിശ്വസിക്കുന്നു. പലപ്പോഴും ഒരു വൃക്ഷത്തിനോ ഒരു ക്ഷേത്രത്തിനോ വിശുദ്ധഗുണം ആവിർഭവിക്കുന്നത്, അതിന് പിറകിൽ പ്രകൃത്യതീതശക്തിയുണ്ടെന്ന വിശ്വാസംമൂലമാണ്. പുരാതന ബുദ്ധമതത്തിലും കൺഫ്യൂഷനിസത്തിലും പ്രകൃത്യതീത സങ്കൽപ്പമില്ല. എന്നാൽ അവർ വിശുദ്ധമെന്നു കരുതുന്ന വസ്തുക്കളും വ്യക്തികളുമുണ്ട്.

സമൂഹശാസ്ത്രം മതത്തെ പഠിക്കുമ്പോൾ മതത്തിന് മറ്റു സാമൂഹികസ്ഥാപനങ്ങളുമായുള്ള ബന്ധമെന്താണെന്ന ചോദ്യത്തിന് ഉത്തരം കണ്ടെത്തേണ്ടിവരുന്നു. മതത്തിന് അധികാരത്തോടും രാഷ്ട്രീയത്തോടും അടുത്ത ബന്ധമുണ്ട്. ചരിത്രത്തിൽ ഓരോ കാലത്തുമുണ്ടാകുന്ന മാറ്റങ്ങളിൽ ജാതിവിരുദ്ധപ്രസ്ഥാനങ്ങൾ, ലിംഗവിവേചനപ്രസ്ഥാനങ്ങൾ തുടങ്ങിയ മതപ്രസ്ഥാനങ്ങൾ ഇതിനുദാഹരണങ്ങളാണ്. മതം ഒരു വ്യക്തിയുടെ സ്വകാര്യവിശ്വാസത്തിന്റെ മാത്രം കാര്യമല്ല.

അതിന് ഒരു പൊതുസ്വഭാവമുണ്ട്. മതത്തെ മറ്റു സാമൂഹികസ്ഥാപനങ്ങളുമായി ബന്ധിപ്പിക്കുന്നത് ഈ പൊതുസ്വഭാവമാണ്.

സമൂഹശാസ്ത്രം അധികാരത്തെ വിശാല അർഥത്തിൽ വിശദീകരിച്ചത് നമ്മൾ പഠിക്കുകയുണ്ടായി. രാഷ്ട്രീയവും മതവും തമ്മിലുള്ള ബന്ധം പഠിക്കുന്നതിന് സമൂഹശാസ്ത്രം താൽപ്പര്യം കാണിച്ചിട്ടുണ്ട്. സമൂഹം പുരോഗതി പ്രാപിക്കുമ്പോൾ മതത്തിന്റെ സ്വാധീനം ക്ഷയിക്കുമെന്നാണ് പ്രാമാണിക സമൂഹശാസ്ത്രജ്ഞർ വിശ്വസിക്കുന്നത്. ഈ പ്രക്രിയയെ മതേതരത്വം വിശദീകരിക്കുന്നു. എന്നാൽ മതത്തിന്റെ പങ്ക് ശക്തമായി ബന്ധം നിലനിർത്തുന്നുവെന്നാണ് സമകാലികസംഭവങ്ങൾ സൂചിപ്പിക്കുന്നത്.

മതവും സാമൂഹിക-സാമ്പത്തിക പെരുമാറ്റത്തിന്റെ മറ്റുതലങ്ങളുമായുള്ള ബന്ധം സമൂഹശാസ്ത്രം എങ്ങനെ നോക്കിക്കാണുന്നുവെന്നത് മാക്സ് വെബർ വിശദീകരിച്ചിട്ടുണ്ട്. മുതലാളിത്തത്തിന്റെ ഉദയത്തിലും വളർച്ചയിലും കാൽവനിസത്തിന് (ക്രൈസ്തവ പ്രോട്ടസ്റ്റന്റുകളിലെ ഒരു വിഭാഗം) വലിയ പങ്കുണ്ടെന്ന് അദ്ദേഹം വാദിച്ചു. ദൈവത്തിന്റെ മഹത്വത്തിനു വേണ്ടിയാണ് ലോകം സൃഷ്ടിച്ചതെന്ന് കാൽവനിസ്റ്റുകൾ വിശ്വസിക്കുന്നു. ഏതൊരു തൊഴിലും ചെയ്യേണ്ടത് ദൈവമഹത്വത്തിനായിരിക്കണമെന്നും ലൗകികവൃത്തികൾപോലും ആരാധനയാണെന്നുമാണിതിന്റെയർഥം. ഒരു വ്യക്തി സ്വർഗത്തിലാണോ നരകത്തിലാണോ പോകുന്നതെന്ന് മുൻകൂട്ടി നിശ്ചയിക്കപ്പെട്ടിട്ടുണ്ട്. എന്നാൽ ഒരു വ്യക്തിക്ക് വിധിക്കപ്പെട്ടത് സ്വർഗമാണോ നരകമാണോ എന്നറിയാൻ വ്യക്തിക്ക് മാർഗമൊന്നുമില്ലാത്തതിനാൽ ദൈവനിശ്ചയത്തിന്റെ അടയാളങ്ങൾ സ്വന്തം തൊഴിലിൽ കാണാൻ അവർ ശ്രമിച്ചു. ഒരാൾ തന്റെ ഏതൊരു തൊഴിലായാലും ശരി, അതിൽ സ്ഥിരതയും വിജയവും കൈവരിച്ചാൽ ദൈവം അയാളിൽ സന്തുഷ്ടനായി എന്നതിന്റെ അടയാളമായി കണക്കാക്കുന്നു. സമ്പാദിക്കപ്പെടുന്ന പണം ലൗകിക ഉപഭോഗത്തിന് ഉപയോഗിക്കാൻ പാടില്ല. കാൽവനിസ്റ്റുകൾ ദുർവ്യയമില്ലാതെ ജീവിക്കണം. ഇത് അർഥമാക്കുന്നത്, നിക്ഷേപം ഒരു പുണ്യപ്രവൃത്തിയായി കണക്കാക്കുന്നുവെന്നാണ്. മുതലാളിത്തത്തിന്റെ അടിസ്ഥാനം നിക്ഷേപമാണ്. നിക്ഷേപത്തിലൂടെ കൂടുതൽ ഉൽപ്പന്നമുണ്ടാക്കി കൂടുതൽ ലാഭമുണ്ടാക്കുന്നു. ഇത് സാമ്പത്തിക വളർച്ചയ്ക്ക് കാരണമാകുന്നുവെന്ന് കാൽവനിസ്റ്റുകളുടെ ഉദാഹരണത്തിലൂടെ വെബർ വാദിക്കുന്നു.

സമൂഹത്തിൽനിന്ന് വേർപെടുത്തി മതത്തെ പഠിക്കാൻ സാധിക്കില്ല. സാമൂഹികശക്തികൾ എപ്പോഴും മതസ്ഥാപനങ്ങളെ സ്വാധീനിക്കുന്നു. രാഷ്ട്രീയചർച്ചകൾ, സാമ്പത്തികസാഹചര്യങ്ങൾ, ലിംഗനിയമങ്ങൾ എന്നിവ എപ്പോഴും മതപരമായ പെരുമാറ്റങ്ങളെ സ്വാധീനിക്കും. തിരിച്ച് മതനിയമങ്ങൾ ചിലപ്പോൾ സാമൂഹിക ധാരണകളെ സ്വാധീനിക്കുകയോ തീരുമാനിക്കുകയോ ചെയ്യാറുണ്ട്. ലോകജനസംഖ്യയുടെ പകുതിയും സ്ത്രീകളാണ്. ഇതിനാലാണ് സ്ത്രീകൾക്ക് മതവുമായുള്ള ബന്ധം സമൂഹശാസ്ത്രത്തിന്റെ പ്രധാന പഠനവിഷയമായത്. മതത്തിന് സമൂഹത്തിന്റെ മറ്റു ഭാഗങ്ങളുമായി വേർപെടുത്താനാവാത്ത ബന്ധമുള്ളതിനാൽ അത് സമൂഹത്തിന്റെ പ്രധാനപ്പെട്ട ഭാഗമാണ്. ഈ പരസ്പരബന്ധങ്ങളെ തുറന്നുകാട്ടുക എന്നതാണ് സമൂഹശാസ്ത്രജ്ഞരുടെ ജോലി. പരമ്പരാഗത സമൂഹത്തിൽ മതത്തിന് കേന്ദ്രസ്ഥാനമുണ്ട്. മതത്തിന്റെ അടയാളങ്ങളും ആചാരങ്ങളും പലപ്പോഴും സമൂഹത്തിന്റെ ഭൗതികവും കലാപരവുമായ സംസ്കാരത്തിൽ ഇഴുകിച്ചേർന്നതായിരിക്കും. താഴെ തന്നിരിക്കുന്ന സംഗ്രഹം വായിക്കുമ്പോൾ സമൂഹശാസ്ത്രം മതത്തെ എങ്ങനെ പഠിക്കുന്നുവെന്നു മനസ്സിലാക്കാം.

ധാരാളം ബാഹ്യമായ ഘടകങ്ങൾ പാരമ്പര്യ മതജീവിതത്തിന്റെ സവിശേഷതകളെ ബാധിച്ചു. സ്വാതന്ത്ര്യലബ്ധിക്കുശേഷം നാസിക്കിലെ പുതിയ തൊഴിലുകളും വിദ്യാഭ്യാസസാധ്യതകളും ഇതിൽ പ്രധാനപ്പെട്ടവയാണ്. പൂജാരികളുടെ ജീവിതരീതികൾ വളരെവേഗം മാറിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്നു. ഇപ്പോൾ ആൺകുട്ടികളെയും പെൺകുട്ടികളെയും സ്കൂളിൽ അയക്കുകയും അവരെ പാരമ്പര്യജോലിക്ക് പകരം മറ്റു ജോലിക്കായി പരിശീലിപ്പിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. മറ്റു തീർഥാടനകേന്ദ്രങ്ങളെപ്പോലെ നാസിക്കിൽ മതപരമായ ചടങ്ങുകൾക്കു ചുറ്റിലുമായി മറ്റ് പ്രവർത്തനങ്ങൾകൂടി ഉയർന്നുവന്നു. ഗോദാവരിയിലെ പുണ്യജലം ചെമ്പുകലത്തിൽ വീടുകളിലേക്ക് കൊണ്ടുപോവുക എന്നത് ഒരു തീർഥാടകന്റെ പതിവുരീതിയാണ്. കുടുംബക്കാർക്കും സുഹൃത്തുക്കൾക്കും സമ്മാനമായി നൽകാൻ ഈ ഉൽപ്പന്നം തീർഥാടകർ വാങ്ങിക്കൊണ്ടുപോകുന്നു. പിത്തള, ചെമ്പ്, വെള്ളി തുടങ്ങിയവയിൽ പ്രാവീണ്യമുള്ള കരകൗശലശിൽപ്പികൾക്ക് പേരുകേട്ട സ്ഥലമാണ് നാസിക്. ഉൽപ്പന്നത്തിന്റെ ആവശ്യം വളരെ കൂടിയപ്പോൾ ധാരാളം കരകൗശലശിൽപ്പികൾ ചെറുതും വലുതുമായ കച്ചവടവും വ്യവസായവും ആരംഭിച്ചു.

(Acharya: 1974: 399 - 401)

VI
വിദ്യാഭ്യാസം (Education)

ഔപചാരികവും അനൗപചാരികവുമായ സ്ഥാപനങ്ങളിലൂടെ നടക്കുന്ന ഒരു ആജീവനാന്ത പ്രക്രിയയാണ് വിദ്യാഭ്യാസം. ഇവിടെ നമ്മൾ സ്കൂൾ വിദ്യാഭ്യാസത്തിലേക്കു മാത്രമായി ചുരുങ്ങുകയാണ്. സ്കൂൾ പ്രവേശനം ലഭിക്കുന്നത് എത്രമാത്രം പ്രധാനപ്പെട്ടതാണെന്ന് നമുക്കറിയാം. സ്കൂൾ ഉന്നതവിദ്യാഭ്യാസത്തിലേക്കും തൊഴിലിലേക്കുമുള്ള ചവിട്ടുപടിയായാണ് കൂടുതൽ പേരും കാണുന്നത്. ചിലർ ആവശ്യമായ സാമൂഹികവൈദഗ്ധ്യങ്ങൾ നേടലായി ഇതിനെ കാണുന്നു. വിദ്യാഭ്യാസത്തിന്റെ ആവശ്യകത എല്ലാവരിലും പൊതുവായി കാണപ്പെടുന്നു.

സംഘപൈതൃകം (Group Heritage) പകർന്നുനൽകാനുള്ള ഒരു വിനിമയപ്രക്രിയായാണ് വിദ്യാഭ്യാസത്തെ സമൂഹശാസ്ത്രം കാണുന്നത്. ലളിതസമൂഹത്തിലെ വിദ്യാഭ്യാസവും ആധുനിക സങ്കീർണസമൂഹത്തിലെ വിദ്യാഭ്യാസവും തമ്മിൽ ഗുണാത്മകമായ വ്യത്യാസങ്ങളുണ്ട്. ലളിതസമൂഹത്തിൽ ഔപചാരിക വിദ്യാഭ്യാസത്തിന്റെ ആവശ്യമുണ്ടായിരുന്നില്ല. കുട്ടികൾ മുതിർന്നവരോടൊപ്പം പ്രവർത്തിച്ചുകൊണ്ട് ആചാരങ്ങളും ജീവിതരീതിയും പഠിക്കുകയാണ് ചെയ്തിരുന്നത്. ആധുനിക സങ്കീർണസമൂഹങ്ങളിൽ സാമ്പത്തിക തൊഴിൽവിഭജനം, വീടുകളിൽനിന്ന് തൊഴിലിന്റെ സ്ഥാനമാറ്റം, സവിശേഷപഠനത്തിന്റെ വൈദഗ്ധ്യം ആർജിക്കേണ്ടതിന്റെ ആവശ്യകത, രാഷ്ട്രവ്യവസ്ഥകളുടെയും രാജ്യങ്ങളുടെയും ഉയർച്ച, ചിഹ്നങ്ങളുടെയും ആശയങ്ങളുടെയും കൂട്ടങ്ങൾ തുടങ്ങിയവ നാം കാണുന്നു. ഇത്തരം സാഹചര്യങ്ങളിൽ അനൗപചാരിക രീതിയിൽ എങ്ങനെയാണ് വിദ്യാഭ്യാസം ലഭിക്കുക? രക്ഷിതാക്കളും മുതിർന്നവരും അവർക്കറിയാവുന്ന കാര്യങ്ങൾ അനൗപചാരികമായി എങ്ങനെ വിനിമയം നടത്തും? ഇത്തരം പശ്ചാത്തലങ്ങളിൽ വിദ്യാഭ്യാസം ഔപചാരികം തന്നെയാവണം.

ആധുനിക സങ്കീർണസമൂഹങ്ങൾ ലളിതസമൂഹവുമായി താരതമ്യം ചെയ്യുമ്പോൾ സാർവത്രിക മൂല്യങ്ങളിൽ അധിഷ്ഠിതമാണ്. ലളിതസമൂഹം കുടുംബം, ബന്ധുക്കൾ, ഗോത്രം, ജാതി, മതം എന്നീ അടിസ്ഥാന സവിശേഷ മൂല്യങ്ങളെ ആശ്രയിക്കുന്നുവെന്നത് ആധുനികസമൂഹത്തിൽനിന്ന് വ്യത്യസ്തമാകുന്നതിന് കാരണമാകുന്നു. ആധുനികസമൂഹത്തിലെ സ്കൂളുകൾ, ഐകരൂപ്യം, അഭിലാഷങ്ങൾ, സാർവത്രികമൂല്യങ്ങൾ എന്നിവയെ പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കുന്നു. ഇത് ചെയ്യുന്നതിന് പല മാർഗങ്ങളുമുണ്ട്. സ്കൂൾ കുട്ടികൾക്ക് യൂണിഫോം നടപ്പിലാക്കുന്നത് ഇതിനുദാഹരണമാണ്.

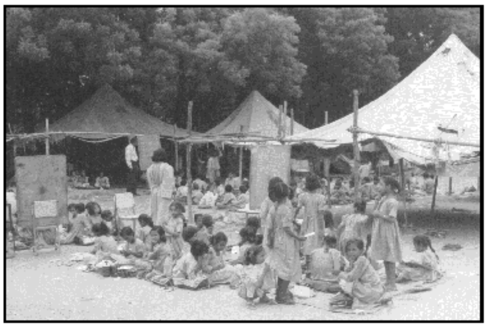

ചിത്രങ്ങൾ ചർച്ചചെയ്യുക.

വിദ്യാർഥികൾ ഏതു സാമൂഹികവിഭാഗത്തിൽപ്പെട്ടവരായാലും വിദ്യാഭ്യാസം അവരിൽ പൊതു അടിത്തറയിലുള്ള ചില ആശയങ്ങളും മനോവികാരങ്ങളും ശീലങ്ങളും ഉറപ്പിക്കണമെന്ന് എമിൽ ദുർഖീം അഭിപ്രായപ്പെടുന്നു. വിദ്യാഭ്യാസം കുട്ടിയെ ഒരു പ്രത്യേക തൊഴിലിന് പരിശീലിപ്പിക്കുകയും സമൂഹത്തിലെ മൂല്യങ്ങൾ ഉൾക്കൊള്ളാൻ പര്യാപ്തനാക്കുകയും ചെയ്യുന്നു.

സാമൂഹിക ആവശ്യങ്ങളുടെയും സാമൂഹികനിയമങ്ങളുടെയും അടിസ്ഥാനത്തിലാണ് നിർവഹണവാദികൾ വിദ്യാഭ്യാസത്തെ വിലയിരുത്തുന്നത്. നിർവഹണവാദികളുടെ അഭിപ്രായത്തിൽ വിദ്യാഭ്യാസം സാമൂഹികഘടന നിലനിർത്തുകയും നവീകരിക്കുകയും ചെയ്യുന്നതോടൊപ്പം സംസ്കാരത്തെ പ്രസരിപ്പിക്കുകയും വികസിപ്പിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. ഒരു വ്യക്തിയുടെ ഭാവി രൂപപ്പെടുത്തുന്നതിൽ വിദ്യാഭ്യാസവ്യവസ്ഥ പ്രധാന പങ്കുവഹിക്കുന്നു. വിദ്യാഭ്യാസം ഒരു വ്യക്തിയുടെ കഴിവ് വികസിപ്പിക്കുന്നതിലൂടെ അവരവരുടെ കഴിവിനൊത്ത പദവികൾ തിരഞ്ഞെടുക്കുന്നതിന് പശ്ചാത്തലവുമുണ്ടാക്കുന്നു.

സമൂഹം അസമമായി വേർതിരിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നുവെന്നു വിശ്വസിക്കുന്ന സാമൂഹികശാസ്ത്രജ്ഞർ സമൂഹത്തെ ശ്രേണീകരിക്കുന്നതിനുള്ള നിർവഹണത്തിനാണ് വിദ്യാഭ്യാസം പ്രവർത്തിക്കുന്നതെന്ന് അഭിപ്രായപ്പെടുന്നു. വിദ്യാഭ്യാസ അവസരങ്ങളിലെ അസമത്വം സാമൂഹിക ശ്രേണീകരണത്തിന്റെ സൃഷ്ടിയാണ്. സാമൂഹിക-സാമ്പത്തിക പശ്ചാത്തലങ്ങൾക്കനുസരിച്ചാണ് കുട്ടികൾ വ്യത്യസ്ത തരത്തിലുള്ള സ്കൂളുകളിൽ പോകുന്നത്. ചില പ്രത്യേകതരം സ്കൂളിൽ പോകുന്നതിനാൽ അവർക്ക് പ്രത്യേക അവസരങ്ങളും ആനുകൂല്യങ്ങളും ലഭിക്കുന്നു.

സ്കൂൾ വരേണ്യവർഗത്തിനും ബഹുജനങ്ങൾക്കുമിടയിലുള്ള വിടവ് വർധിപ്പിക്കുന്നുവെന്ന് ചിലർ വാദിക്കുന്നു. പ്രത്യേക സ്കൂളിൽ പോകുന്ന കുട്ടികൾക്ക് ആത്മവിശ്വാസം വർധിക്കുമ്പോൾ മികച്ച സ്കൂളിൽ പഠിക്കാൻ അവസരം നിഷേധിക്കപ്പെട്ടവരുടെ നില വിപരീതമായിരിക്കും. അതേസമയം സ്കൂളിൽ പോകാൻ കഴിയാത്തവരും ഇടയ്ക്കു വച്ച് പഠനം നിർത്തുന്നവരും ധാരാളമുണ്ട്. താഴെ തന്നിരിക്കുന്ന വിവരണം വായിക്കുക.

ഇപ്പോൾ നിങ്ങൾക്ക് കുറച്ചു കുട്ടികളെ സ്കൂളിൽ കാണാൻ കഴിയുന്നു. കൃഷിയിറക്കുന്ന കാലത്ത് നിങ്ങൾ വരുകയാണെങ്കിൽ പട്ടികജാതി-പട്ടികവർഗ വിദ്യാർഥികളുടെ ഹാജർ ശൂന്യമായിരിക്കും. മാതാപിതാക്കൾ ജോലിചെയ്യാനായി പുറത്തുപോകുമ്പോൾ അവർ ഗാർഹിക ഉത്തരവാദിത്വ ങ്ങൾ ഏറ്റെടുക്കുന്നു. ഈ സമുദായത്തിലെ പെൺകുട്ടികൾ ഒരിക്കലും സ്കൂളിൽ പോകാറില്ല. അവർ വിവിധതരത്തിലുള്ള വീട്ടുജോലികളോ വരുമാനം ലഭിക്കുന്ന മറ്റു പണികളോ ചെയ്യും. പത്തു വയസ്സുകാരി ചാണകം പെറുക്കി ഉണക്കി വിൽക്കുന്നത് ഇതിനുദാഹരണമാണ്.

(Pratichi 2002 : 60)

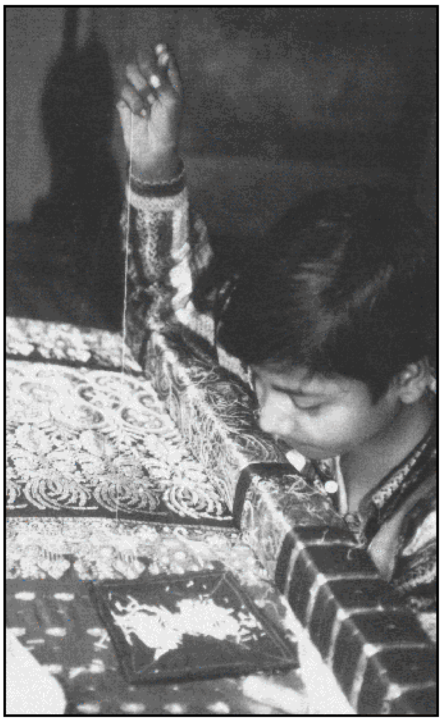

ചിത്രം വിശകലനം ചെയ്യുക.

ലിംഗപരവും ജാതീയവുമായ വിവേചനം വിദ്യാഭ്യാസത്തെ എങ്ങനെ ബാധിക്കുന്നുവെന്ന് ഈ വിവരണം സൂചിപ്പിക്കുന്നു. ഒരു കുട്ടിയുടെ നല്ല തൊഴിൽ നേടാനുള്ള സാധ്യതകളെ സാമൂഹികസ്ഥാപനങ്ങളുടെ പ്രവർത്തനം എങ്ങനെ സ്വാധീനിക്കുന്നുവെന്ന് നിങ്ങൾക്കിപ്പോൾ മനസ്സിലാക്കാൻ സാധിച്ചിരിക്കുമല്ലോ.

കിന്റർഗാർട്ടനെക്കുറിച്ചുള്ള പഠനം നിർദേശിക്കുന്നത് കുട്ടികൾ മനസ്സിലാക്കുന്നത്:

- പഠനപ്രവർത്തനങ്ങൾ കേളിപ്രവർത്തനങ്ങളേക്കാൾ പ്രാധാന്യമർഹിക്കുന്നതാണ്.
- അധ്യാപിക നിർദേശിക്കുന്ന പ്രവർത്തനങ്ങളാണ് പഠനപ്രവർത്തനത്തിൽ ഉൾപ്പെടുന്നത്.
- പഠനപ്രവർത്തനം നിർബന്ധമാണ്. ഒഴിവുസമയത്തു ചെയ്യുന്ന പ്രവർത്തനങ്ങളെ കളികൾ എന്നും പറയുന്നു.

(Apple 1979 : 102)

നിങ്ങൾ എന്തു ചിന്തിക്കുന്നു? ചർച്ചചെയ്യുക.

അൽപ്പംകൂടി...

സാമൂഹികസ്ഥാപനങ്ങൾ (Social institutions) എന്നാൽ സമൂഹശാസ്ത്രത്തിൽ പെരുമാറ്റക്രമങ്ങളാണ്. അവ നിയമങ്ങളാലും നടപടിക്രമങ്ങളാലും നിയന്ത്രിക്കപ്പെടുന്നു. അവ നിലനിൽക്കുന്നതു പാരമ്പര്യത്തിന്റെ ആവർത്തനങ്ങളിലൂടെയുമാണ്. എല്ലാ സമൂഹങ്ങളും അതിലെ അംഗങ്ങളെ നിയന്ത്രിക്കുന്നതിനും അവരുടെ അടിസ്ഥാനാവശ്യങ്ങൾ നിറവേറ്റുന്നതിനുമായി സാമൂഹികസ്ഥാപനങ്ങൾ സൃഷ്ടിക്കുകയും നിലനിർത്തുകയും ചെയ്യുന്നു. സമൂഹമെന്നത് തുടർച്ചയായി ഉയർന്നുവരുന്നതും മാറിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്ന വ്യക്തിബന്ധങ്ങളാൽ തീരുമാനങ്ങളെടുക്കാനും നടപടികൾ സ്വീകരിക്കാനും സാധ്യത നിലനിൽക്കുന്നതുമായ ഇടം കൂടിയാണ്. ലോകം മാറിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്നു, നമ്മൾ അതിനെ നേരായ ദിശയിലേക്കു നയിച്ചാൽ മതിയാകും, അതിന് സാമൂഹികസ്ഥാപനങ്ങൾ സഹായമേകുന്നു.

Reference

K.O. Korgen (*etal*) 2009. The Engaged Sociologist. USA, Pine Forge Press.

പൗരൻ (Citizen)

ഒരു രാഷ്ട്രീയസമുദായത്തിലെ അംഗം. അവകാശങ്ങളും കടമകളും ഈ അംഗത്വത്തിന്റെ അടിസ്ഥാനത്തിലായിരിക്കും.

തൊഴിൽവിഭജനം (Division of Labour)

ഉൽപ്പാദനവ്യവസ്ഥയിൽ വ്യത്യസ്ത ജോലികൾ യോജിപ്പിക്കുന്നതിനാൽ സവിശേഷവൽക്കരണം സംഭവിക്കുന്നു. എല്ലാ സമൂഹങ്ങളിലും തൊഴിൽവിഭജനം കാണാം. വ്യവസായവൽക്കരണത്തിന്റെ ഭാഗമായി ഇത് കൂടുതൽ സങ്കീർണമായി. ആധുനികലോകത്ത് തൊഴിൽവിഭജനം അന്താരാഷ്ട്രതല സാധ്യതകളുണ്ടാക്കി.

ലിംഗഭേദം (Gender)

സമൂഹത്തിലെ ഓരോ അംഗത്തിനും ലിംഗാടിസ്ഥാനത്തിൽ പ്രതീക്ഷിക്കുന്ന പെരുമാറ്റ രീതികൾ. സമൂഹസംഘാടനത്തിന്റെ അടിസ്ഥാനതത്ത്വമാണിത്.

അനുഭവസിദ്ധ അന്വേഷണം (Empirical Investigation)

സമൂഹശാസ്ത്രത്തിൽ നടത്തുന്ന വാസ്തവിക നിരീക്ഷണം.

സ്വഗണവിവാഹം (Endogamy)

പ്രത്യേക ജാതി, വർഗം, അല്ലെങ്കിൽ ഗോത്രം എന്നിവയ്ക്കുള്ളിൽനിന്ന് വിവാഹം നടക്കുന്നു.

ബഹിർഗണവിവാഹം (Exogamy)

പ്രത്യേക സംഘത്തിനു പുറത്തുനിന്ന് വിവാഹം നടക്കുന്നു.

പ്രത്യയശാസ്ത്രം (Ideology)

ആധിപത്യമുള്ള സംഘങ്ങളുടെ താൽപ്പര്യങ്ങൾ നീതീകരിക്കുന്ന പങ്കുവയ്ക്കപ്പെട്ട ആശയങ്ങളും വിശ്വാസങ്ങളുമാണിത്. എല്ലാ സമൂഹങ്ങളിലും വ്യത്യസ്ത സംഘങ്ങൾ പ്രത്യയശാസ്ത്രാടിസ്ഥാനത്തിൽ അസമത്വം കാണിക്കുന്നു. പ്രത്യയശാസ്ത്ര സങ്കൽപ്പനങ്ങൾ ശക്തിയുമായി ബന്ധപ്പെട്ടുകിടക്കുന്നു. പ്രത്യയശാസ്ത്രവ്യവസ്ഥ സംഘങ്ങളുടെ ശക്തി നിയമാനുസൃതമാക്കുന്നതിൽ സഹായിക്കുന്നു.

നിയമസാധുത (Legitimacy)

പ്രത്യേക രാഷ്ട്രീയക്രമം ന്യായവും സ്വീകാര്യവുമാണെന്ന വിശ്വാസം.

ഏകവിവാഹം (Monogamy)

ഒരു വ്യക്തിയെ മറ്റൊരു വ്യക്തി വിവാഹം ചെയ്യുന്ന രീതി.

ബഹുവിവാഹം (Pologamy)

ഒരേസമയം ഒന്നിലധികം വ്യക്തികളുമായി വിവാഹബന്ധത്തിലേർപ്പെടുന്ന രീതി.

ബഹുഭർതൃത്വം (Polyandry)

ഒരേസമയം ഒരു സ്ത്രീക്ക് ഒന്നിലധികം ഭർത്താക്കന്മാരുള്ള വിവാഹരീതി.

ബഹുഭാര്യത്വം (Polygyny)

ഒരേസമയം ഒരു പുരുഷന് ഒന്നിലധികം ഭാര്യമാരുള്ള വിവാഹരീതി.

സേവനവ്യവസായം (Service Industries)

ഉൽപ്പന്നങ്ങൾക്കുപകരം സേവനങ്ങൾ നൽകുന്ന വ്യവസായം. വിനോദസഞ്ചാര വ്യവസായം ഇതിനുദാഹരണമാണ്.

രാഷ്ട്രസമൂഹങ്ങൾ (State Society)

സർക്കാരിന് ഔപചാരിക സംവിധാനമുള്ള സമൂഹം.

രാഷ്ട്രരഹിതസമൂഹങ്ങൾ (Stateless Society)

സർക്കാരിന് ഔപചാരിക സംവിധാനമില്ലാത്ത സമൂഹം.

സാമൂഹികചലനക്ഷമത (Social Mobility)

ഒരു പദവി അല്ലെങ്കിൽ തൊഴിലിൽനിന്ന് മറ്റൊരു പദവിയിലേക്കോ തൊഴിലിലേക്കോ ഉള്ള മാറ്റം.

പരമാധികാരം (Sovereignity)

ഒരു നിശ്ചിത ഭൂപ്രദേശത്ത് രാഷ്ട്രത്തിനുള്ള രാഷ്ട്രീയ ഭരണാധികാരം.

സാമൂഹികസ്ഥാപനങ്ങൾ (Social Institutions)

സാമൂഹികസ ്ഥാപനമെന്നത് ഏതൊരു സമൂഹത്തിലും കാലങ്ങൾക്കതീതമായി പിന്തുടരുന്ന കീഴ്വഴക്കങ്ങളുടെയും മൂല്യങ്ങളുടെയും തുടർച്ചയായി അനുവർത്തിക്കുന്ന സ്വഭാവങ്ങളുടെയും ആകത്തുകയാണ്.

1. നിങ്ങളുടെ സമൂഹത്തിലെ വിവാഹനിയമങ്ങൾ കണ്ടെത്തുക. സുഹൃത്തുക്കളായ മറ്റ് വിദ്യാർഥികളുടെ കണ്ടെത്തലുകളുമായി താരതമ്യം ചെയ്യുക.
2. രാഷ്ട്രീയ, സാമൂഹിക, സാംസ്കാരിക മാറ്റങ്ങൾ (കുടിയേറ്റം പോലുള്ളവ) കുടുംബത്തിന്റെ അംഗത്വം, വീടിന്റെ ഘടന, പ്രതിപ്രവർത്തനരീതി എന്നിവയിലുണ്ടാക്കിയ മാറ്റങ്ങൾ കണ്ടെത്തുക.
3. തൊഴിൽ എന്ന സങ്കൽപ്പനത്തെക്കുറിച്ച് ഒരു ഉപന്യാസം എഴുതുക.

   സൂചന: വിവിധതരം തൊഴിലുകൾ, തൊഴിലുകളിൽ വന്ന മാറ്റങ്ങൾ
4. നിങ്ങളുടെ സമൂഹത്തിൽ നിലനിൽക്കുന്ന അവകാശങ്ങളെന്തെല്ലാം? ഇതു നിങ്ങളുടെ ജീവിതത്തെ എങ്ങനെ സ്വാധീനിക്കുന്നുവെന്നു വിശദീകരിക്കുക.
5. സമൂഹശാസ്ത്രം മതത്തെ പഠിക്കുന്നതെങ്ങനെയെന്നു വിശദീകരിക്കുക.

6. വ്യക്തിപരമായ കാഴ്ചപ്പാടുകളുടെയും വായനയുടെയും അടിസ്ഥാനത്തിൽ വിദ്യാലയത്തെ സാമൂഹികസ്ഥാപനമായി കാണുന്നതിലുള്ള നിങ്ങളുടെ അഭിപ്രായം വിശദമാക്കുക.

7. മുതിർന്ന വിദ്യാർഥിയെന്ന നിലയിൽ സാമൂഹികസ്ഥാപനങ്ങൾ തമ്മിലുള്ള പരസ്പരബന്ധങ്ങളെക്കുറിച്ചും അവ നിങ്ങളിലുണ്ടാക്കിയ മാറ്റങ്ങൾ, നിയന്ത്രണങ്ങൾ എന്നിവയെക്കുറിച്ചും ചർച്ചചെയ്യുക.

ACHARYA, HEMLATA. 1974. 'Changing Role of Religious Specialists in Nasik — The Pilgrim City', in ed. RAO, M.S. *An Urban Sociology in India : Reader and Source Book.* Orient Longman, New Delhi, pp. 391-403.

APPLE, MICHAEL W. 1979. *Ideology and Curriculum.* Routledge and Kegan Paul, LONDON.

CHUGTAI, ISMAT. 2004. *Tiny's Granny* in *Contemporary Indian Short Stories; Series* 1. Sahitya Akademi, New Delhi.

DUBE, LEELA. 2001. *Anthropological Explorations in Gender : Intersecting Fields.* Sage Publications, New Delhi.

DURKHEIM, EMILE. 1956. *Education and Sociology.* The Free Press, New York.

PATHAK, AVIJIT. 2002. *Social Implications of Schooling : Knowledge, Pedagogy and Consciousness.* Rainbow Publishers, Delhi.

PRATICHI. 2002. *The Pratichi Education Report.* Pratichi Trust, Delhi.

ROY CHOUDHURY, SUPRIYA. 2005. 'Labour Activism and Women in the Unorganised Sector : Garment Export Industry in Bangalore', *Economic and Political Weekly*. May 28-June 4. pp. 2250-2255.

SHAH, A.M. 1998. *Family in India : Critical Essays*. Orient Longman, Hyderabad.

SINGH, YOGENDRA. 1993. *Social Change in India : Crisis and Resilience.* Har-Anand Publications, New Delhi.

UBEROI, PATRICIA. 2002. 'Family, Kinship and Marriage in India', in *Student's Britannica, India.* Vol.6, Encyclopedia Britannica Private Ltd, New Delhi, pp.145-155.